

NIEZALEŻNE ZRZESZENIE STUDENTÓW

RAPORT

Studenckie prace

Warszawa 2019

ADRES

ul. Krakowskie Przedmieście
20/22 lok. 21

Spis treści

WSTĘP**03****METODOLOGIA BADANIA****06****ANALIZA WYNIKÓW****08**

09 W poszukiwaniu praktyk lub pracy

20 Praktyki lub pierwsza praca

25 Aktualna lub ostatnia praca

32 Metryczka

ZAKOŃCZENIE**38**

WSTĘP

WSTĘP

Przyjęło się, że przed młodymi ludźmi po zakończeniu szkoły średniej, głównym wyzwaniem jest wybór kierunku na studiach oraz utrzymanie się na nim. Takie przekonanie od dłuższego czasu zbiera swoje plony, jednak co jest mniej widoczne, ścieżka wiodąca w stan dorosłości usłana jest kilkoma innymi czynnikami. Wśród nich wymienić można przygotowanie do życia na własny rachunek, samodzielne planowanie budżetu czy nierzadko przeprowadzka i zamieszkanie „na swoim”. Ale tak naprawdę jednym z najtrudniejszych z nich jest wkroczenie na rynek pracy oraz podjęcie się pierwszego poważnego stanowiska.

Chociaż w toku edukacji znajdują się zajęcia z przedsiębiorczości czy wychowania do życia w rodzinie, to w praktyce zdarza się, że uczniowie wrzucani są na głęboką wodę, kiedy podejmują się pierwszego zawodu. Co prawda w szkołach przygotowujących do zawodu bezpośrednio obowiązują praktyki, ale warto zauważyć, że ciężko jest wyszkolić dobrego zawodnika w warunkach oderwanych od rzeczywistości. Mogłoby się wydawać, że ten problem najbardziej dotyka studentów, tym bardziej, że są oni bardzo szeroką i zróżnicowaną grupą, którą ciężko określić jedną, prostą definicją. Studia najczęściej zamykają się w jasno określonych ramach czasowych – 5-6 lat studiów magisterskich oraz 3 lata przy studiach licencjackich. Do tego można przyjąć, że chcąc być jak najlepiej wykwalifikowanym do pełnienia zawodu, lwią część czasu poświęca się na naukę oraz dodatkowo, chcąc rozwijać swoje umiejętności czy pasje na działalność we wszelkiego rodzaju organizacjach i kołach naukowych, które również absorbują sporo godzin z życia.

Z pewnym rozwiązaniem tego problemu wychodzi szkolnictwo wyższe, które w toku nauczania zobowiązuje zarówno uczelnie, jak i studenta do przeprowadzenia praktyki zawodowej. Dla przedsiębiorcy są one bardzo korzystne, ponieważ z reguły są one bezpłatne oraz ma on wpływ na program praktyk. Z kolei gorzej może to wyglądać z perspektywy studenta. Niezaprzeczalną zaletą dla niego jest to, że po raz pierwszy ma on styczność ze środowiskiem, z jakim wiąże swoją przyszłość oraz uzupełnia swoją wiedzę o aspekty praktyczne, jednak z racji krótkiego okresu trwania praktyk, jego aktywność na tym polu jest znacznie ograniczana, a prócz tego jego praca najczęściej jest nieodpłatna.

Jak w rzeczywistości wygląda pozycja młodych ludzi na rynku pracy? Czy studenci przekraczający progi drzwi swojej pierwszej pracy napotykają w niej jakieś większe problemy? Czy potrafią się w niej odnaleźć? A może wręcz przeciwnie – są z niej zadowoleni? Być może zasadniczym pytaniem byłoby, czy w ogóle podejmują się jakiegolwiek zatrudnienia, czy może studia angażują ich na tyle, że czasowo nie byłoby w stanie tego dokonać?

Niniejszy raport powstał na bazie badań prowadzonych przez Centrum Analiz Niezależnego Zrzeszenia Studentów. Nadrzędnym celem badania była próba realnego określenia znaczenia praktyk studenckich dla studentów oraz pozycji studentów na rynku pracy. Bezpośrednim wynikiem przeprowadzonej analizy było przedstawienie realiów rynku pracy, uświadomienie pracodawców o ich prawach na rynku pracy oraz wypracowanie rekomendacji oraz zbioru nowoczesnych i zdrowych metod kierowania firmą przez pracodawców.

METODOLOGIA BADANIA

Badanie „Studenckie Prace” zostało podzielone na część ilościową oraz jakościową. Część ilościowa została przeprowadzona jako pierwsza i płynące z niej wnioski zostały wykorzystane przy projektowaniu części jakościowej.

W badaniu wzięli udział studenci polskich uczelni wyższych, którzy byli w trakcie odbywania swoich praktyk studenckich lub już je zaliczyli. W zależności od swojej ówczesnej sytuacji zawodowej, respondenci odpowiadali na pytania na podstawie doświadczeń z pierwszej pracy oraz z aktualnie lub ostatnio wykonywanego zawodu. Taka konstrukcja badania pozwoliła na przeanalizowanie dwóch kwestii. Pierwszą z nich są problemy, którym musi sprostać młoda osoba wchodząc na rynek pracy. Drugą kwestią są warunki pracy studentów, którzy muszą łączyć ją ze studiami.

Część ilościowa badania była prowadzona metodą CAWI, czyli za pośrednictwem anonimowej ankiety internetowej, którą respondenci wypełniali samodzielnie. Kwestionariusz zawierał 39 pytań o charakterze zamkniętym lub półotwartym. Pytania były podzielone na cztery części. Pierwsza dotyczyła poszukiwania pracy, druga pierwszej pracy lub praktyk, trzecia obecnej pracy oraz kwestii związanych z prawem pracy i związkami zawodowymi, a czwarta była metryczką. W badaniu wzięło udział 326 osób. Taka forma badania ilościowego pozwala w szybki i tani sposób dotrzeć do dużej grupy respondentów.

W części jakościowej wykorzystano metodę IDI, czyli wywiadów pogłębionych. Metoda polega na indywidualnej rozmowie badacza z respondentem, w czasie której badacz zadaje ogólne pytania, a następnie pogłębia temat, aby uzyskać szczegółowe informacje i opinie od respondenta. Kwestionariusz składał się z 13 pytań, a pojedynczy wywiad trwał ok. 30-45 minut. W badaniu wzięło udział 25 respondentów z kilku polskich uczelni. Przed analizą transkrypcje wywiadów zostały zanonimizowane.

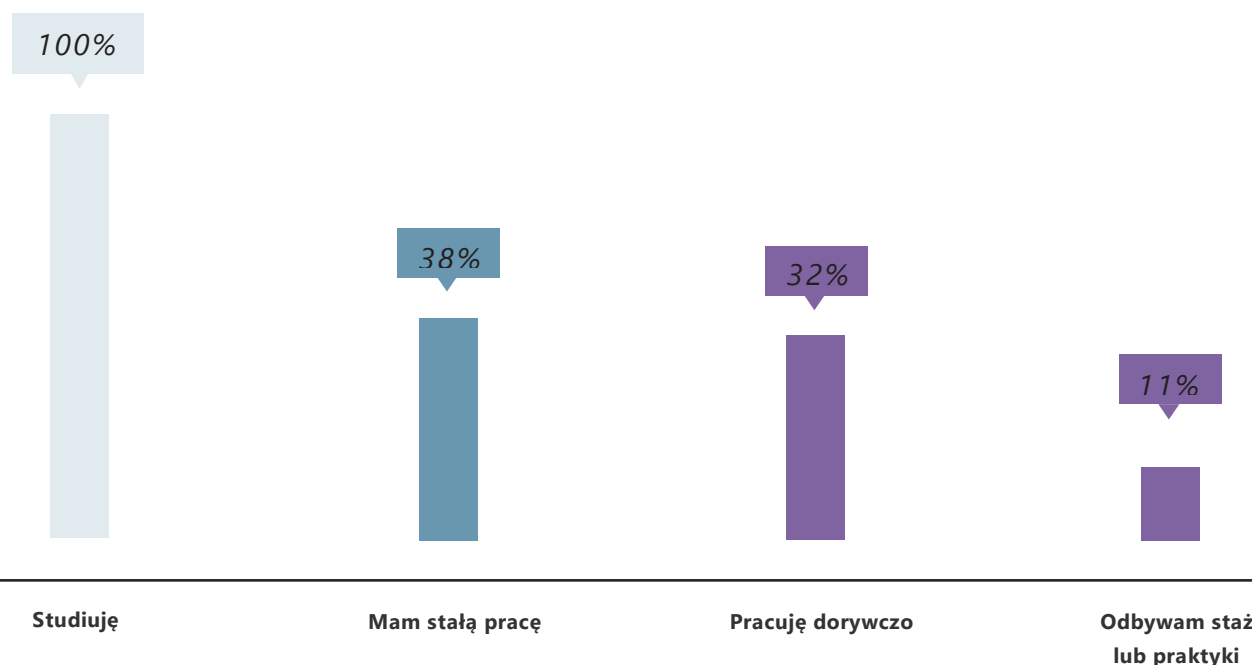
ANALIZA WYNIKÓW

- 2.1. W poszukiwaniu praktyk lub pracy
- 2.2. Praktyki lub pierwsza praca
- 2.3. Metryczka

W poszukiwaniu praktyk lub pracy

Na początku zapytano studentów o to, jaka jest ich obecna sytuacja. Wyniki prezentują się następująco:

Wykres 1: Jaka jest Twoja obecna sytuacja? (wielokrotny wybór) N=326

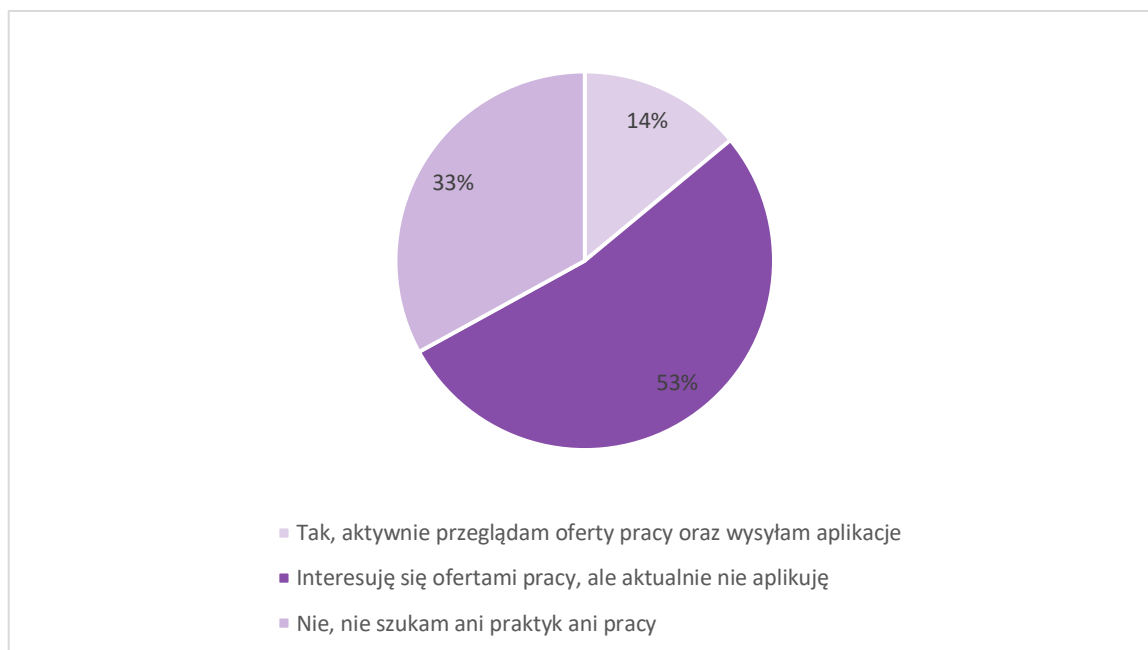

38% respondentów wskazuje, że w trakcie swoich obecnych studiów ma stałą pracę, a 32%, że również podejmuje pracę zarobkową, jednakże z tą różnicą, iż jest ona dorywcza. Najmniej zaznaczano odpowiedź: „odbynam staż lub praktyki” (11%).

W wywiadach pogłębionych zapytano studentów mających styczność z podejmowaniem pracy w trakcie studiów, o to jaki jest ich stosunek do podejmowania pracy lub praktyk/staży w trakcie studiów. Jak wynika z wypowiedzi poszczególnych respondentów praca jest dobrym rozwiązaniem w trakcie studiów, ponieważ rozwija kompetencje w praktyce: „...Pracuję w tygodniu, a zaocznie studiuje i traktuję to jako dobre rozwiązanie. Praca mnie rozwija i mogę sprawdzić moje umiejętności i wiedzę nabytą w szkole na rynku pracy. Jestem zdania, że każdy powinien podejmować praktykę lub pracę podczas studiów, bo to przyspieszy jego rozwój.” (R11). W wypowiedziach wskazywano również potrzebę odbywania praktyk w trakcie studiów, ze względu na późniejsze problemy na rynku pracy: „...uważam, że jest słabo, gdy ktoś kończy studia i wcześniej w ogóle nie pracował. Nie wie wtedy, co ze sobą z robić, więc praktyki są potrzebne.”(R21). Jeden z respondentów, zwrócił również uwagę na problem nadmiaru osób wykształconych na rynku pracy. A co za tym idzie, na pilną potrzebę wyróżnienia się przed pracodawcą, w kwestii nabytego doświadczenia: „Wiemy ilu studentów produkują uczelnie, no jest ich multum.. I mi się wydaje, że ponad przeciętność wybiją się Ci, co pracują lub podejmują staże, bo praca rozwija, ale ważne jest też, żeby praca współgrała z tym co się studiuje” (R12).

Następnie zapytano studentów o to, czy aktualnie poszukują pracy lub praktyk. Odpowiedzi przedstawiono w poniższym wykresie:

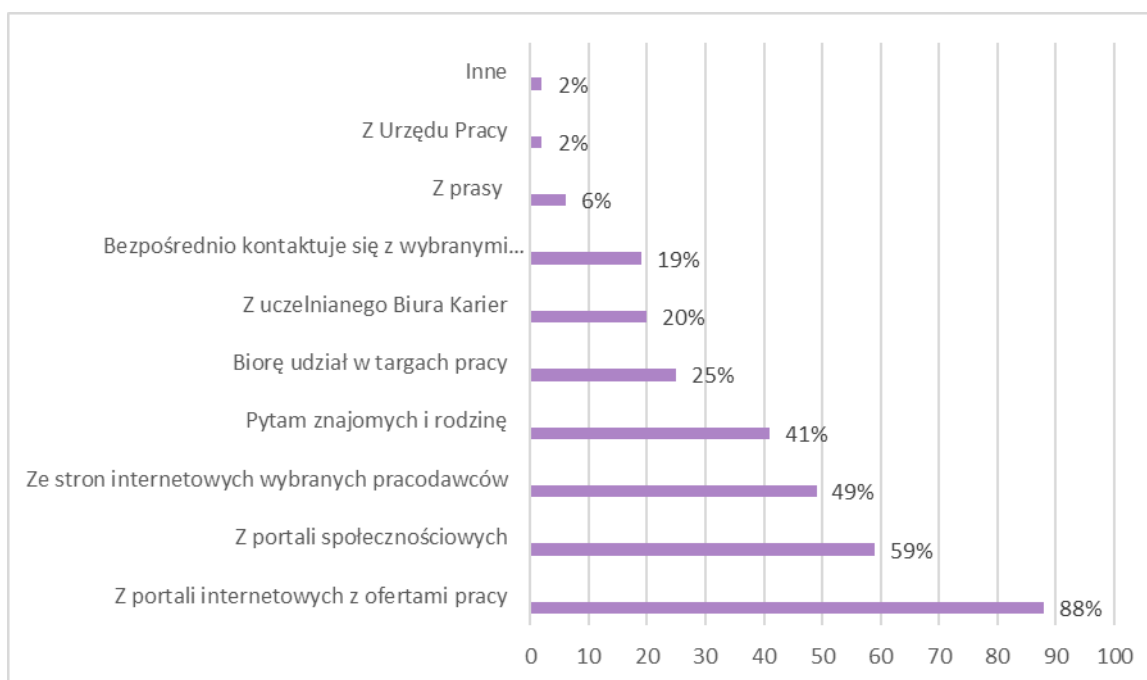
Wykres 2: Czy aktualnie szukasz praktyk lub pracy? N=326

Ponad połowa (53%) respondentów odpowiedziała, że interesuje się ofertami pracy, ale aktualnie nie aplikuje. Tak wysoki odsetek odpowiedzi wskazujący, że studenci interesują się na bieżąco ofertami pracy, może oznaczać chęć podejmowania lub zmiany aktualnej pracy przez studentów. Studenci często podejmują pracę niezwiązaną ze swoim zawodem, a dzięki stałemu monitorowaniu rynku pracy, jest możliwe dokonanie zmiany pracodawcy. Dokładnie 33% respondentów nie szuka ani praktyk ani pracy. Blisko 14% respondentów wskazuje, że aktywnie przegląda oferty pracy oraz wysyła swoje aplikacje do pracodawców.

Kolejne pytanie dotyczyło źródeł z jakich studenci korzystają podczas szukania praktyk lub pracy. Wykres prezentuje się następująco:

Wykres 3: Z jakich źródeł korzystasz szukając praktyk lub pracy? (wielokrotny wybór) N=326

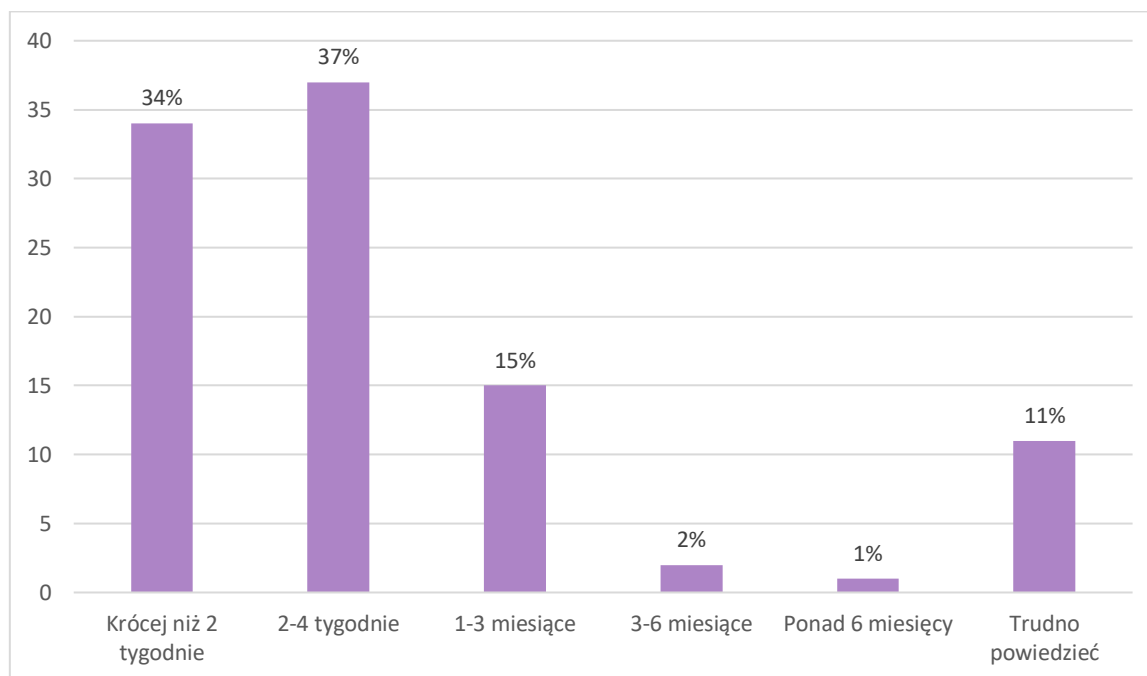

Najczęściej wskazywaną odpowiedzią były portale internetowe, na których zamieszczane są oferty pracy (88%). Portale społecznościowe to druga najczęściej wskazywana odpowiedź (59%), a nieco mniej, bo 49% wskazań stanowią strony internetowe wybranych pracodawców. Najczęściej wybierane odpowiedzi kierują się ku internetowi. W dobie cyfryzacji, studenci mają tę wygodę korzystania z informacji, w każdym miejscu, w którym się znajdują. Pozwala im to wybrać najwygodniejszą formę zdobywania informacji, która nie wymaga od nich dużych nakładów czasowych.

Nieco ponad 40% wskazań sugeruje, że rodzina i znajomi są źródłem informacji o aktualnych ofertach pracy. Może wynikać to z faktu, że studenci przekazują doświadczenie osobom sobie bliskim nad swoje oraz oczekują od nich wsparcia. Dokładnie 25% udzielanych odpowiedzi wskazuje na uczestnictwo badanych w targach pracy, a 20% na to, że studenci korzystają z uczelnianego Biura Karier. Niespełna 2% wskazań dotyczy Urzędu Pracy, co może być zadziwiające, ponieważ wyżej wymieniona instytucja zajmuje się sprawami zatrudnienia, bądź problemami z nimi związanymi.

Następne pytanie zaadresowane do pracujących studentów dotyczyło czasu znalezienia swojej pracy lub praktyki.

Wykres 4: Ile czasu przeciętnie zajmowało Ci znalezienie pracy lub praktyk? N=326

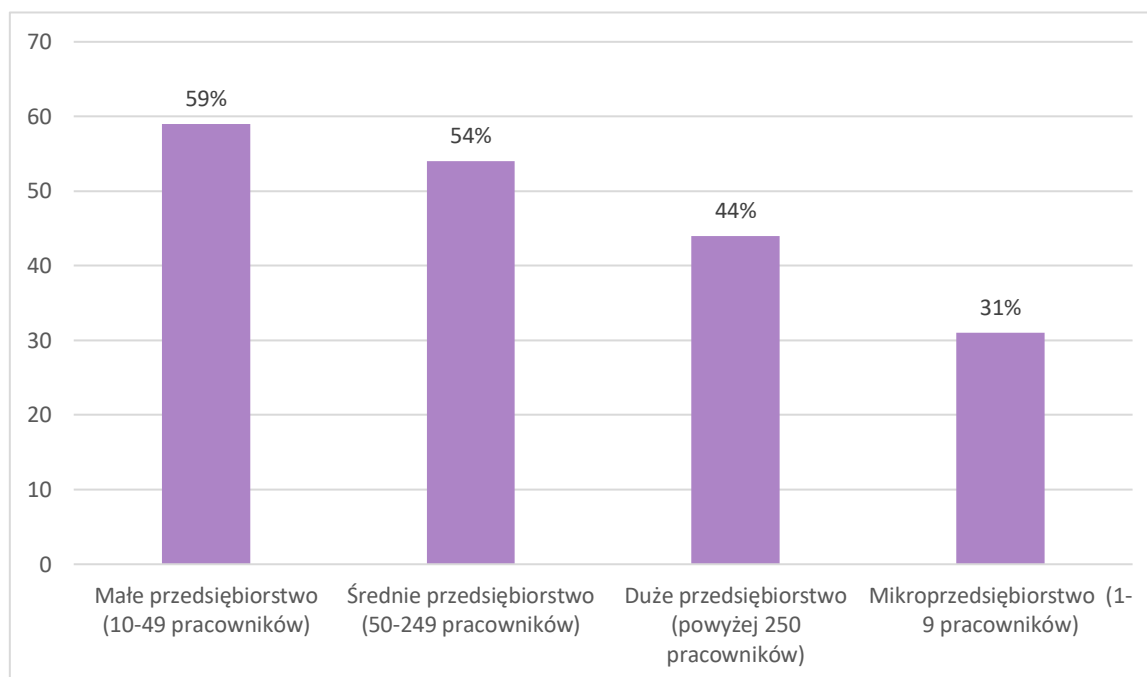

34% badanych studentów wskazało, że znalezienie pracy lub praktyk zajmowało im krócej niż 2 tygodnie. Nieco więcej, bo 37% ankieterów wskazało, że czas na znalezienie pracy lub praktyk wyniósł im od dwóch do czterech tygodni. Jeśli połączymy te dwie odpowiedzi, to blisko 3/4 respondentów znalazło pracę w okresie jednego miesiąca, co może świadczyć o zaradności środowiska akademickiego w odnajdywaniu się na rynku pracy. Dokładnie 15% respondentów szukało swojej pracy od jednego do trzech miesięcy, a niespełna 2% ankieterów szukało pracy od trzech do sześciu miesięcy.

W wywiadach pogłębionych zapytano studentów o to, czy podczas podejmowania swojej ostatniej pracy spotkali się z problemami natury prawnej. Jeden z respondentów wskazywał na problemy związane z nieporozumieniami w kwestii obowiązków, które zostały mu przedstawione na początku pracy: „Polegały one głównie na nadmiernych wymaganiach, przy wcześniejszych ustaleniach konkretnych warunków. Nie dało się pogodzić innych obowiązków z pracą.” (R18). Kolejny z respondentów wskazywał również na problemy zbyt wygórowanych oczekiwań pracodawców względem ich kompetencji, nawet podczas odbywania praktyk: „Gdy szukałam innej pracy, na trzecim roku, stwierdziłam, że praktyki są od próbowania i stwierdziłam, że spróbuję w marketingu podzielać. Próbowałam znaleźć pracę w domach mediowych na takich podstawowych stanowiskach, na których moim zdaniem niczego konkretnego nie trzeba umieć(...). Moim zdaniem te stanowiska nie wymagały żadnego przygotowania, a mimo to oni oczekiwali, że człowiek, który przyjdzie na praktyki, będzie miał dwa lata doświadczenia. Moim zdaniem to jest śmieszne, bo jak już masz dwa lata doświadczenia, to nie idziesz na asystenta, tylko ciutkę wyżej.”(R23). Warty zwrócenia uwagi jest jedna z wypowiedzi respondentów, która dotyczy problemu kodeksu prawnego. Wskazał on na nieuczciwy system pracy: „Pierwszy raz spotkałam się z tym, że na umowie na zlecenie nie miałam przerwy. Bo przy tej formie pracodawca ustalał moją przerwę, a mnie zatrudnił pośrednik i sklep dawał mi możliwość 15 minut przerwy po połowie pracy, czyli 4 godzinach i po pracy, co już nie było przerwą, bo kończyłam zmianę. Także musiałam przepracować pełne 8 godzin. Odesłano mnie do kodeksu cywilnego i nie mogłam się bronić, bo tam jest napisane, że to właśnie pracodawca ustala warunki moich przerw.”(R23).

Następne pytanie zadane respondentom dotyczyło wielkości przedsiębiorstwa w jakim chcieliby pracować. Poniższy wykres prezentuje się następująco:

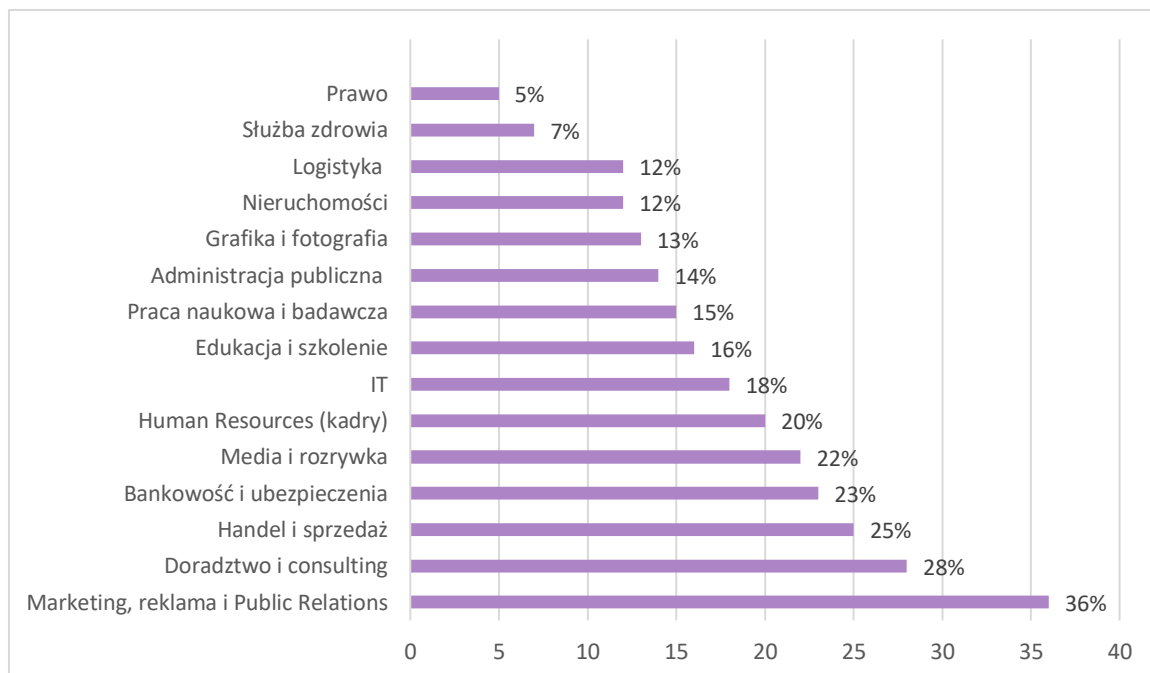
Wykres 5: W jak dużym przedsiębiorstwie chciałbyś / chciałabyś pracować? (wielokrotny wybór) N=326

34% badanych studentów wskazało, że znalezienie pracy lub praktyk zajmowało im krócej niż 2 tygodnie. Nieco więcej, bo 37% ankietowanych wskazało, że czas na znalezienie pracy lub praktyk wyniósł im od dwóch do czterech tygodni. Jeśli połączymy te dwie odpowiedzi, to blisko 3/4 respondentów znalazło pracę w okresie jednego miesiąca, co może świadczyć o zaradności środowiska akademickiego w odnajdywaniu się na rynku pracy. Dokładnie 15% respondentów szukało swojej pracy od jednego do trzech miesięcy, a niespełna 2% ankietowanych studentów szukało pracy od trzech do sześciu miesięcy.

Następnie zapytano ankietowanych o branżę w której chcieliby w przyszłości pracować:

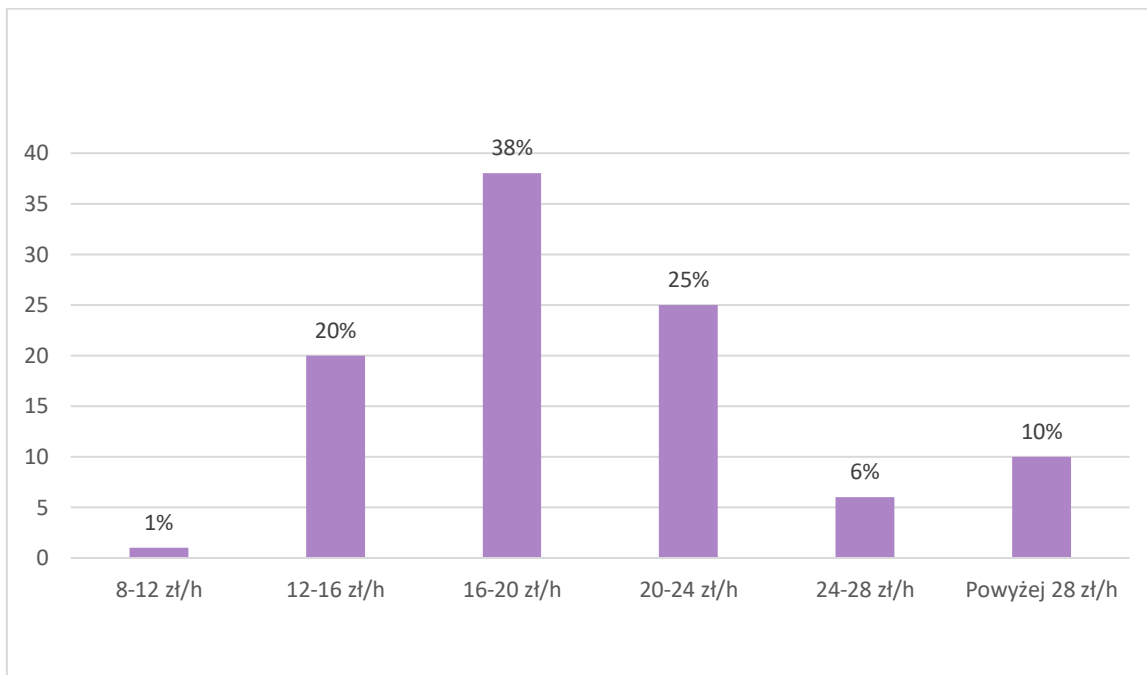
Wykres 6: W której branży chciałbyś / chciałabyś pracować? (wielokrotny wybór) N=326

Najczęściej wskazywaną branżą jest marketing, reklama i Public Relations (36%). Wysoki odsetek odpowiedzi uzyskały również te branże jak doradztwo i consulting (28%), handel i sprzedaż (25%), bankowość i ubezpieczenia (23%), media i rozrywka (22%) oraz Human Resources, czyli tzw. kadry (20%). Wszystkie wyżej wymienione zawody cechują się przede wszystkim kompetencjami z zakresu nauk humanistycznych i społecznych. Zawody te wymagają wysokich umiejętności miękkich z zakresu komunikacji. Następnie wybierano informatyczną branżę IT (18%), edukację i szkolenia (16%), praca naukowa i badawcza (15%) oraz m. in. grafika i fotografia (13%). Wyżej wymienione zawody były wskazywane rzadziej i w większości wymagają kompetencji twardych w postaci przystosowania wymaganej wiedzy na dany temat. Następnie postanowiono zapytać studentów o to, jakiej wysokości są minimalne zarobki netto, czyli „na rękę”, które uznają za atrakcyjne.

1/5 (20%) studentów wykazała, że 12-16 zł/h jest wynagrodzeniem dla nich atrakcyjnym. Nieco więcej, bo 38% respondentów uznało, iż 16-20 zł/h jest interesującą ich płacą. Z kolei 1/4 studentów wskazała, że zachęcającym wynagrodzeniem jest 20-24 zł/h. Równie 10% respondentów udzieliło odpowiedzi, że minimalne zarobki, które uznają za atrakcyjne powinny wynosić powyżej 28 zł/h. Zdecydowanie mniej uzyskano odpowiedzi za tym, że minimalne wynagrodzenie, to 24-28 zł/h (6%), a zaledwie 1% ankietyowanych odpowiedziało 8-12 zł/h, która jest poniżej oficjalnego w Polsce minimalnego godzinowego wynagrodzenia za pracę. Tak niski procent odpowiedzi za stawką poniżej 12 zł/h może wskazywać na fakt, że studenci bardzo cenią sobie swoje usługi, które świadczą swym pracodawcom.

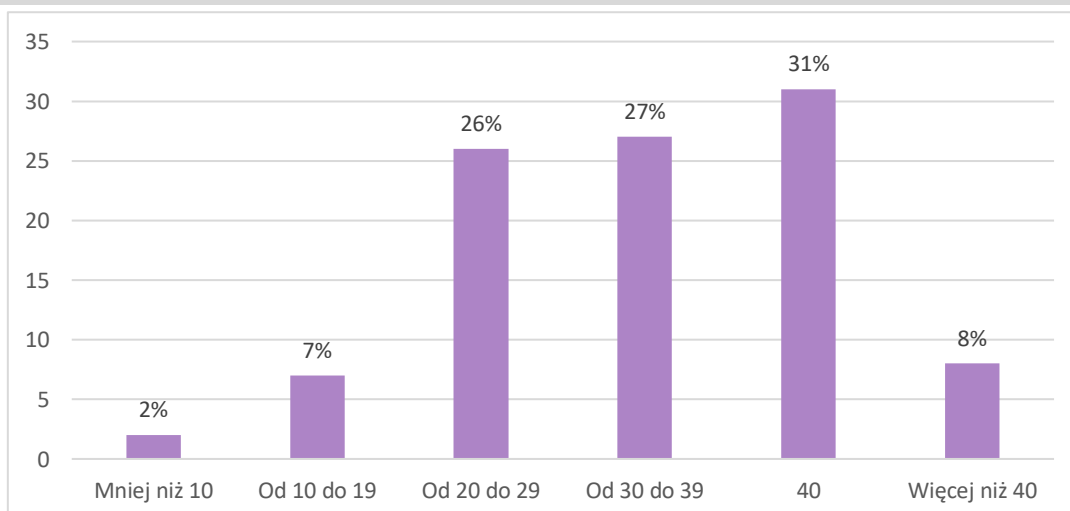
Wykres 7: Jakiej wysokości są minimalne zarobki (netto, "na rękę"), które uznajesz za atrakcyjne? N=326

W wywiadach pogłębionych zapytano respondentów, jakie są ich odczucia w stosunku do obecnie panujących warunków płacowych dla studentów. Oto przykłady wypowiedzi respondentów na ten temat: „Uważam, że nie są najgorsze. Student jest naprawdę w stanie dużo zarobić i ja będąc kelnerką byłam bardzo zadowolona ze swojego wynagrodzenia, także uważam, że studenci nie mają na co narzekać na swoje wynagrodzenie podczas pracy.” (R14). Wypowiedzi studentów sugerują, że w znacznej mierze ich prace skupiają się na tymczasowym dorobku do studiów: „Może nie do końca jestem zorientowana, jak zarabia się w Warszawie, bo prace dorywczą mam poza Warszawą, a praktyki miałam bezpłatne. U mnie stawki dla studentów są korzystne jak na warunki w moim województwie. Nie bardzo mam jak porównywać. Wiadomo, że stawki są niższe, niż u osób pracujących na stałe, ale fajne jest u mnie to, że mam bonusy w zależności od miesiąca. Czyli stawka godzinowa plus bonus w zależności od utargu. I są też napiwki.” (R25)

Kolejnym pytaniem było, ile godzin tygodniowo studenci chcieliby pracować:

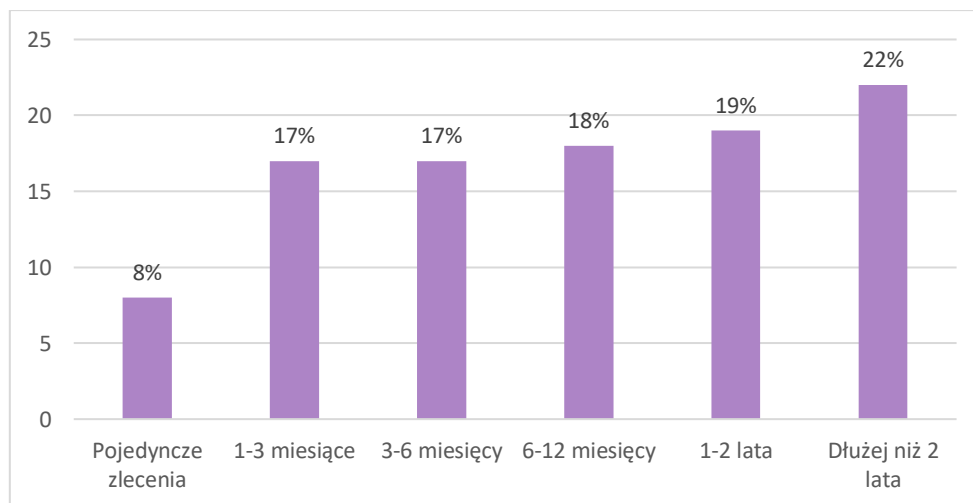
Wykres 8: Ile godzin tygodniowo chciałbyś / chciałabyś pracować? N=326

Jak wynika z badań, 31% ankietowanych odpowiedziało, że odpowiedni czas pracy w tygodniu to dla nich 40 godzin. Natomiast 27% chciałoby pracować od 30-39 godzin, a 26% od 20-29 godzin. Nieco mniej, bo 8% uważa odpowiedni czas pracy tygodniowo za więcej niż 40 godzin, a 7% respondentów od 10 do 19 godzin. Tylko 2% ankietowanych opowiedziało się za wartością mniejszą niż 10 godzin tygodniowo.

Następnie zapytano studentów, na jaki okres szukają pracy lub praktyk:

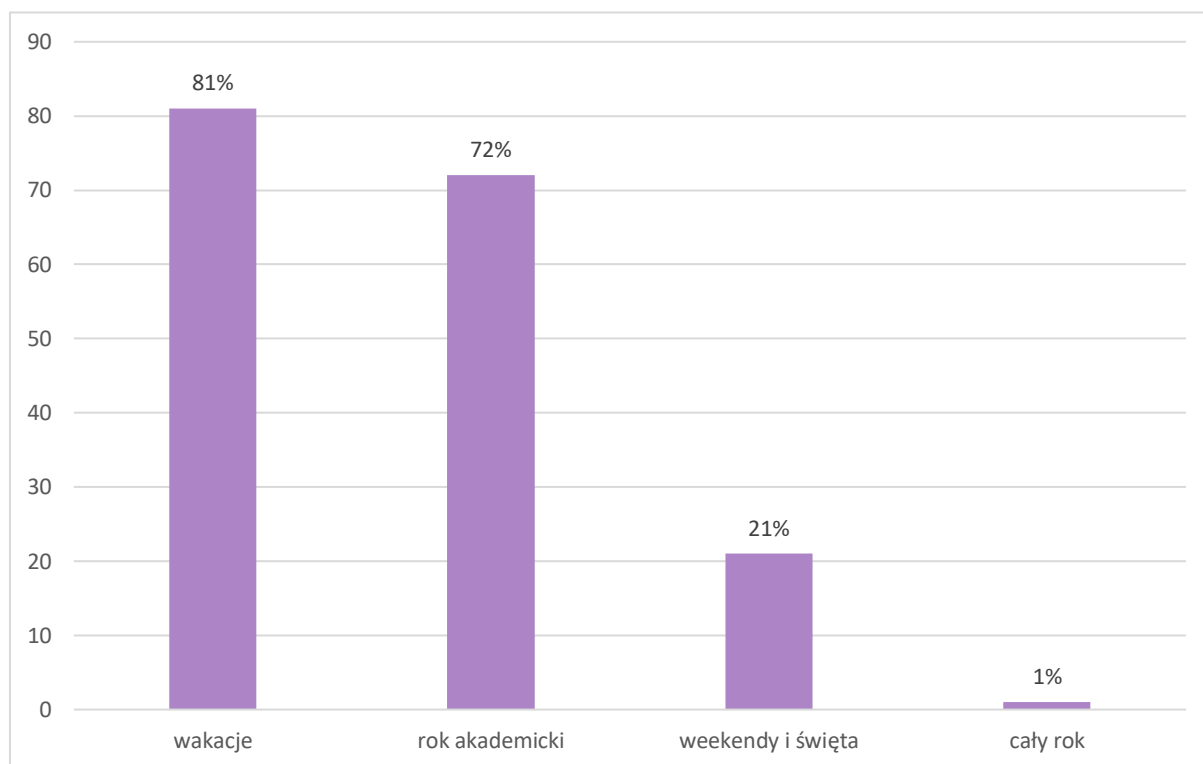
Wykres 9: Na jaki okres szukasz praktyk lub pracy? N=326

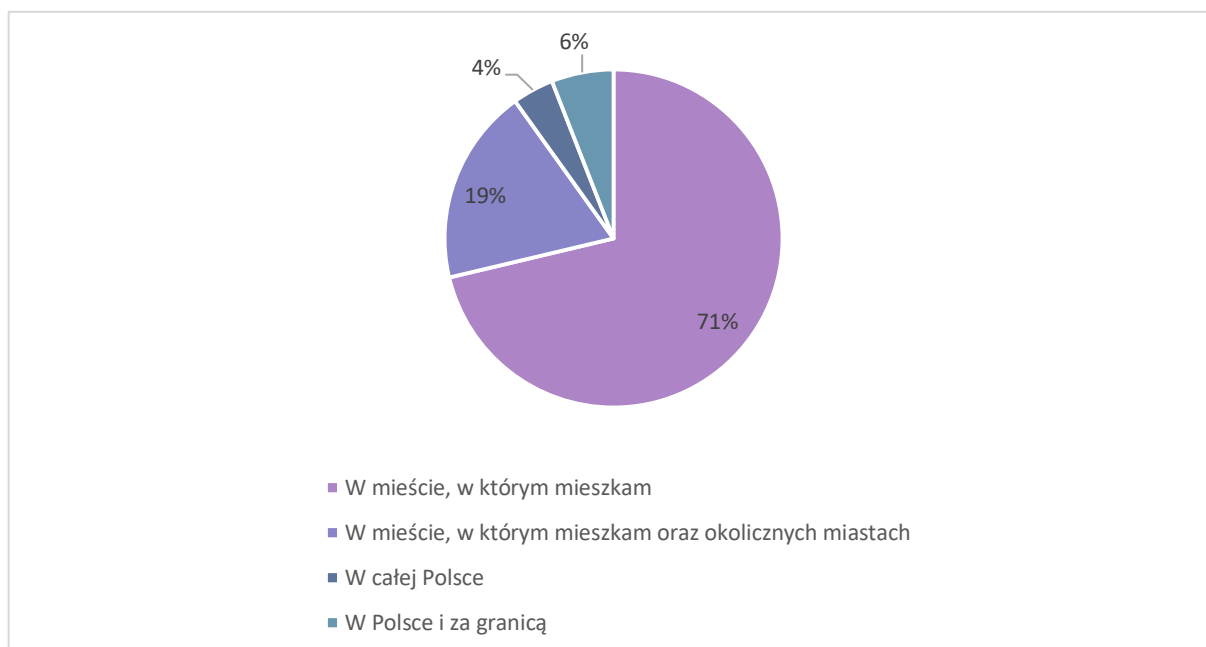
Badani najczęściej wskazywali czas 2 lat (22%). Czas 1-2 lat miał 19% wskazań przez studentów, natomiast okres 6-12 miesięcy wybrało 18% respondentów. Odsetek wskazań na 3-6 miesięcy wyniósł 17. Tyle samo, bo 17% udzielanych odpowiedzi, odniosła się do 1-3 miesięcy pracy lub praktyk. Nieco mniej, bo 8% studentów poszukuje praktyk lub pracy jako pojedyncze zlecenia.

Kolejne pytanie dotyczyło okresu, na który zazwyczaj studenci poszukują praktyk lub pracy. Okres wakacji wyniósł 81% wskazań. Studenci wskazywali również na okres roku akademickiego, jako czasu do pracy (73%). Nieco mniej, bo 23% odpowiedzi wskazuje na weekendy i święta, a zaledwie 1% ankietowanych poszukuje pracy lub praktyk na cały rok.

Wykres 10: Na który okres zazwyczaj poszukujesz praktyk lub pracy? (wielokrotnego wyboru) N=326

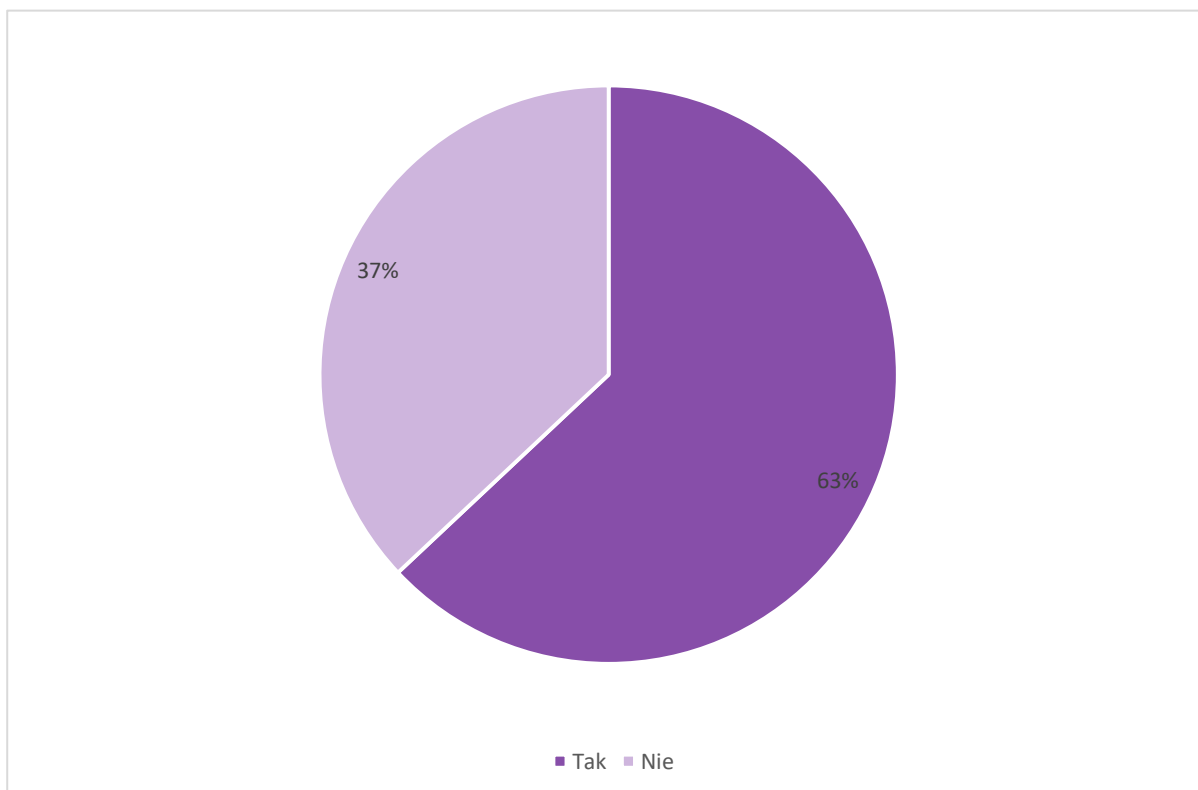
Wykres 11: W jakiej odległości od miejsca zamieszkania poszukujesz praktyk lub pracy? N=326

Kolejno zapytano studentów, w jakiej odległości od miejsca zamieszkania poszukują pracy lub praktyk. Spośród wszystkich odpowiadających na to pytanie, 71% wybiera pracę w mieście, w którym mieszka. Jest to zarazem największy odsetek odpowiedzi. Miasto, w którym mieszkają studenci oraz okolice stanowiły 19% odpowiedzi. Jak się okazuje, 6% wskazało na pracę czy praktyki w Polsce i za granicą, a 4% studentów opowiada się za pracą lub praktykami w całej Polsce.

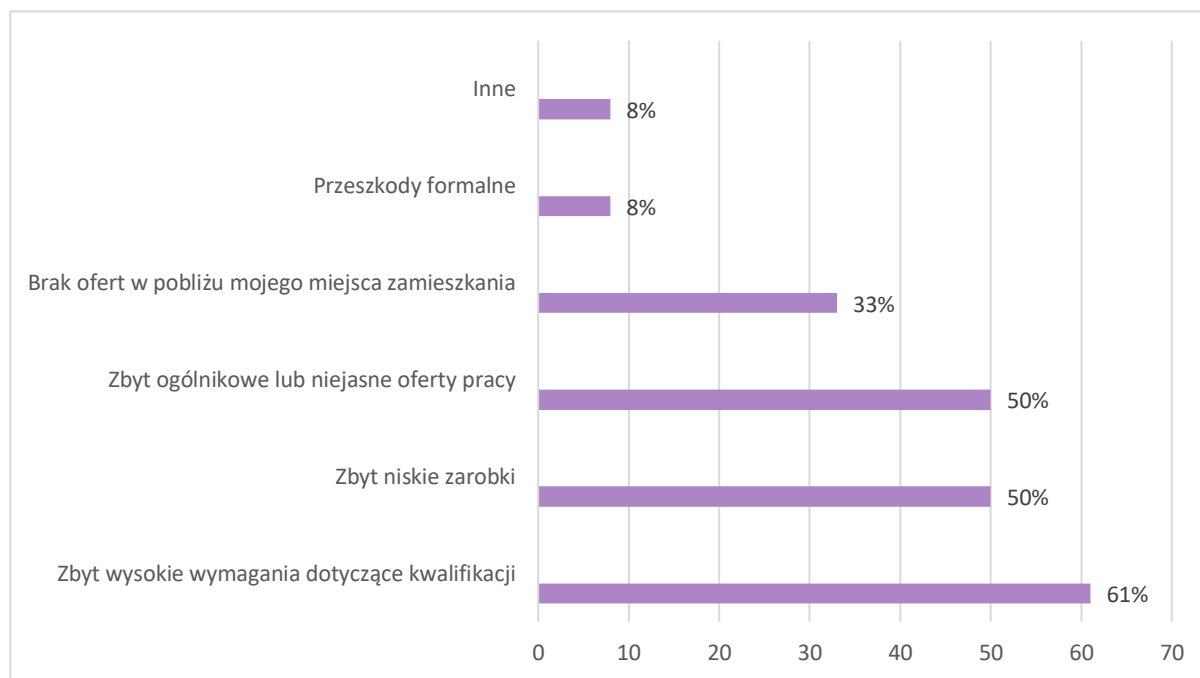
Następnie zapytano studentów, czy doświadczyli jakichś barier, które utrudniały znalezienie atrakcyjnych praktyk lub pracy. 63% z badanego środowiska odczuło kiedyś bariery, utrudniające znalezienie atrakcyjnej pracy lub praktyk, a 37% nie doświadczyło jakichkolwiek barier, które utrudniały znalezienie atrakcyjnych praktyk lub pracy.

Wykres 12: Czy doświadczyłeś/aś jakichś barier, które utrudniały Ci znalezienie atrakcyjnych praktyk lub pracy?

Kolejno zapytano studentów, jakich barier doświadczyli w czasie szukania praktyk lub pracy. Wskazania na zbyt wysokie wymagania dotyczące kwalifikacji wyniosły 61%, co stanowi najczęściej wybieraną odpowiedź. Drugie ze wskazanych w kolejności utrudnień były zbyt niskie zarobki – wybrało je aż 50% ankietowanych spośród studentów doświadczających barier w czasie szukania praktyk lub pracy. Tyle samo, czyli 50% udzielanych wypowiedzi, odnosiła się do zbyt ogólnikowych i niejasnych ofert pracy. Studenci podczas szukania praktyk lub staży zmagają się również z brakiem ofert w pobliżu miejsca zamieszkania. Przeszkody formalne doświadcza w trakcie szukania pracy lub praktyk 8% respondentów. Wskazywano również na takie odpowiedzi jak: „oczekiwana zbyt duża dyspozycyjność”, „brak odpowiedzi firm na e-maile”, „zbyt mała dyspozycyjność czasowa”, „nieuczciwi pracodawcy”, „zła opinia o firmie”.

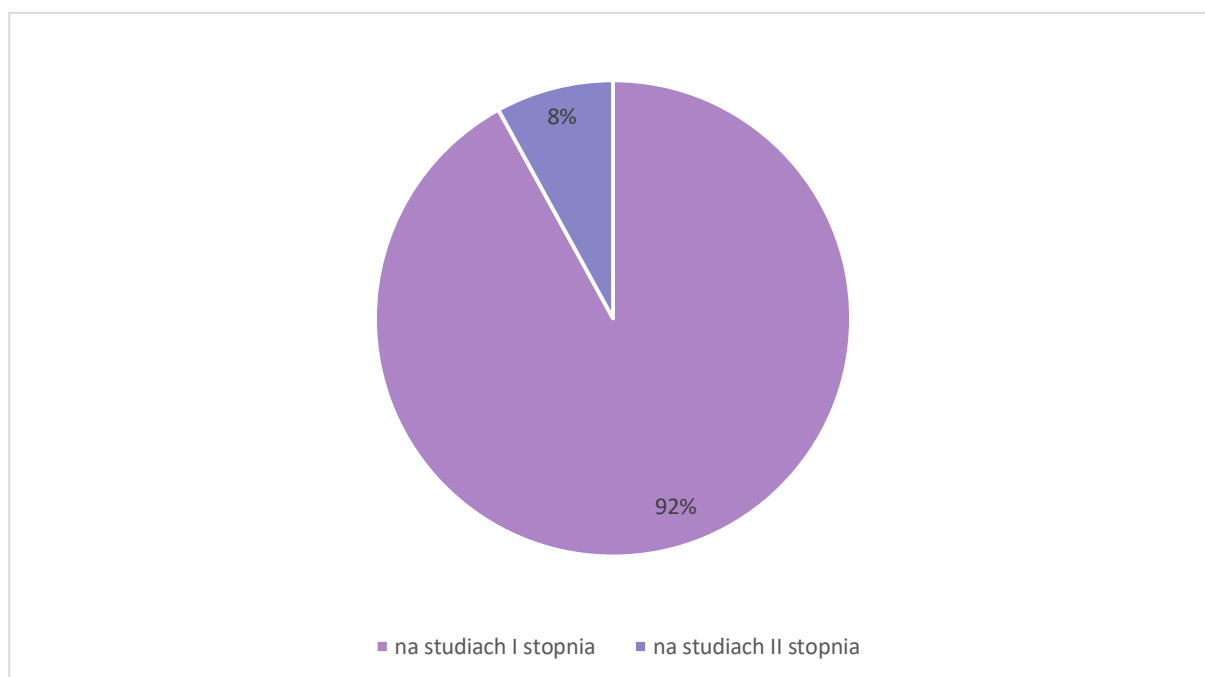
Wykres 13: Wskaż bariery, których doświadczyłeś/aś w czasie szukania praktyk lub pracy. (wielokrotny wybór)

Praktyki lub pierwsza praca

W dalszej kolejności respondentów zapytano o to, kiedy podjęli swoją pierwszą pracę lub praktyki. Wyniki zaprezentowano na poniższym wykresie.

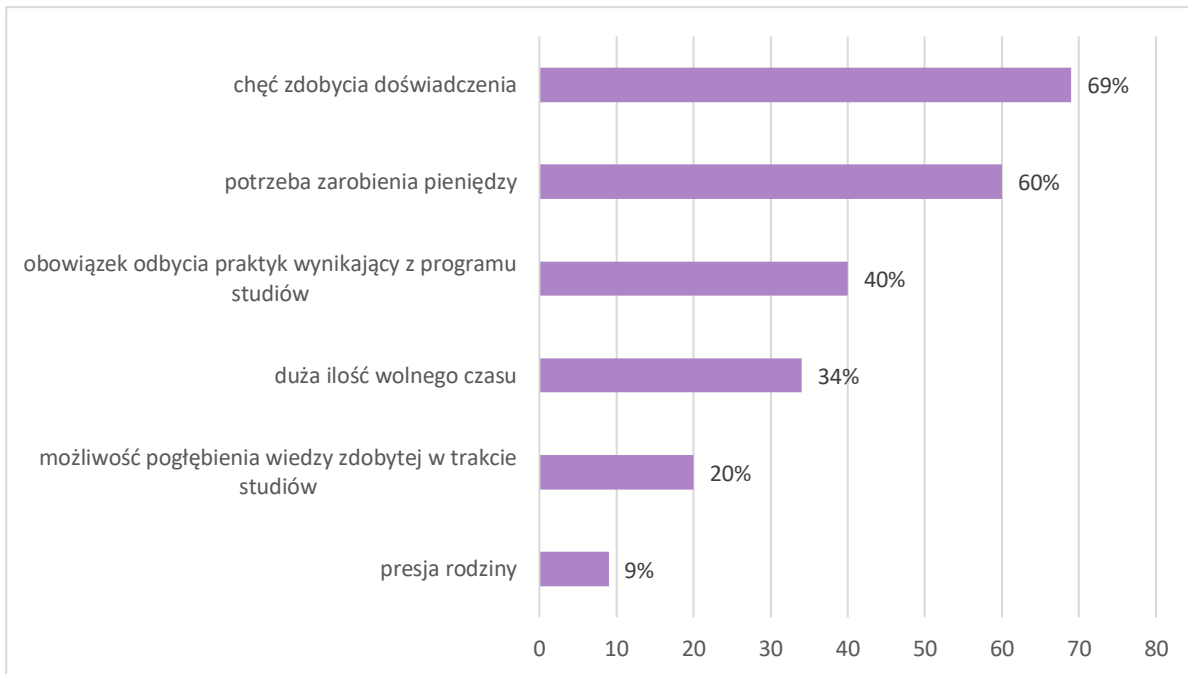
**Wykres 14: Wskaż bariery, których doświadczyłeś/aś w czasie szukania praktyk lub pracy. (wielokrotny wybór)
N=208**

Aż 92% respondentów wskazało, że podjęli się pierwszej pracy lub praktyk już na studiach I stopnia (z czego aż 40% na I roku studiów). Zaledwie 8% wskazało, że pierwszą aktywność zawodową podjęli na studiach II stopnia.

W kolejnym pytaniu poproszono respondentów o wskazanie, co było ich główną motywacją do podjęcia pierwszych praktyk lub pracy. Możliwy był wybór kilku odpowiedzi.

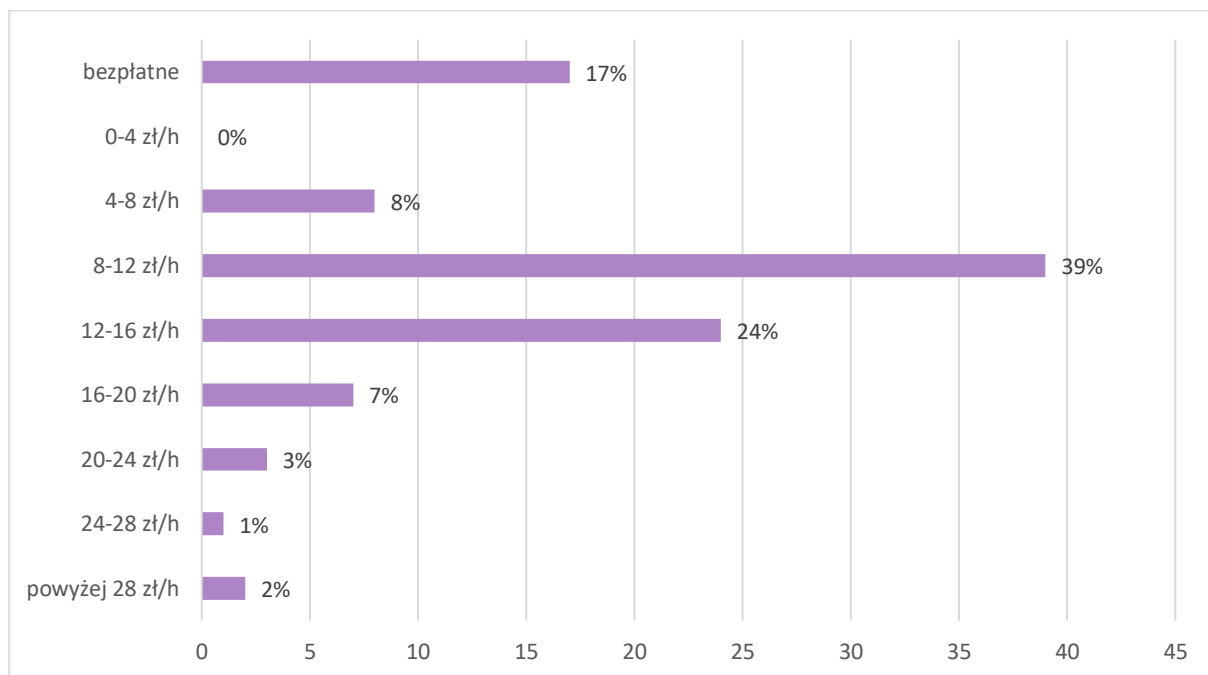
**Wykres 15: Co było Twoją główną motywacją do podjęcia pierwszych praktyk lub pracy? (wielokrotnego wyboru)
N=326**

Ankietowani, jako główną motywację do podjęcia pierwszej pracy lub praktyk podawali najczęściej chęć zdobycia doświadczenia (69%) oraz potrzebę zarobienia pieniędzy (60%). Jako główną motywację często podawano także obowiązek wynikający z programu studiów (40%). Najrzadziej wskazywano natomiast możliwość pogłębienia wiedzy ze studiów (17%) oraz presję rodziny (9%).

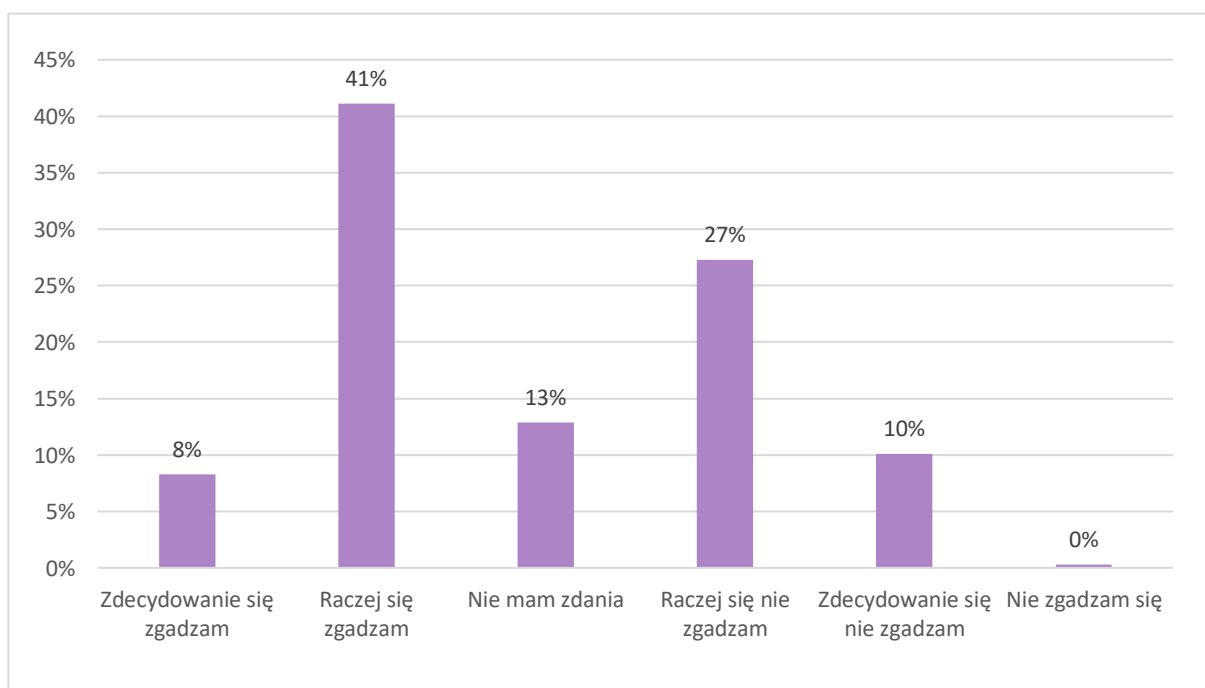
W dalszej kolejności zapytano o to, jakiej wysokości było ich wynagrodzenie, licząc „na rękę”, za godzinę.

Wykres 16: Jakiej wysokości były Twoje zarobki w czasie pierwszych praktyk lub pracy (netto, "na rękę")? N=326

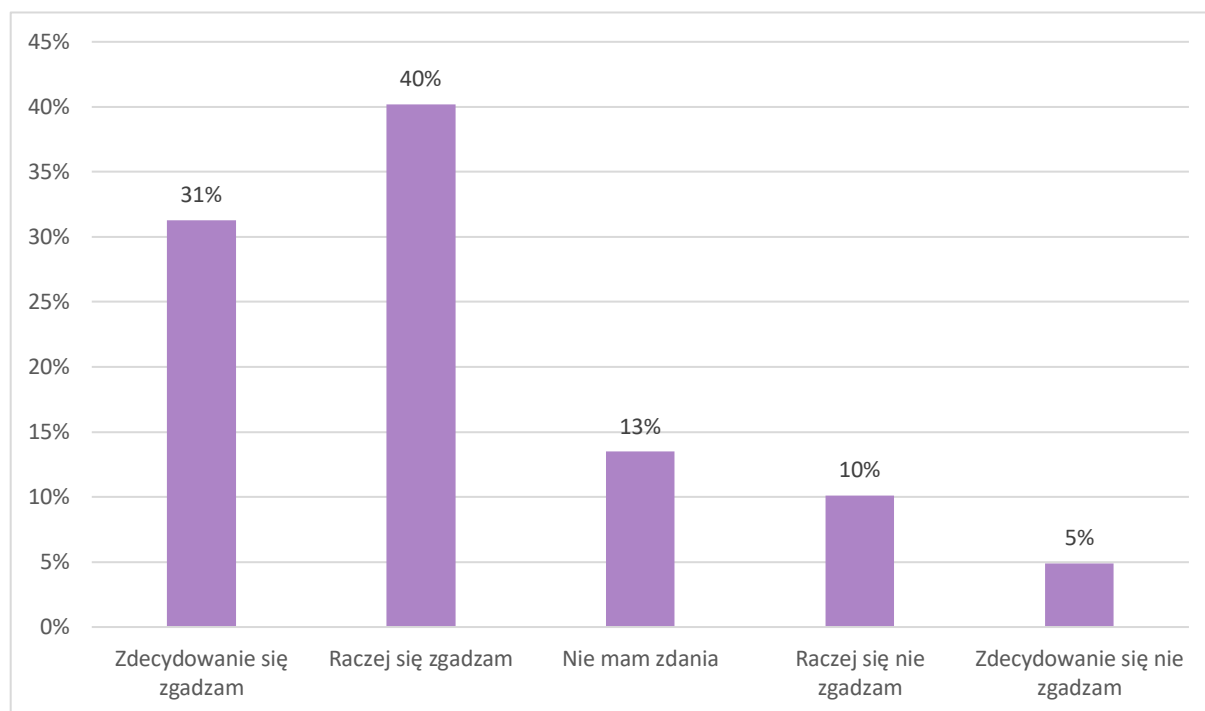
Respondenci wskazywali, że najczęściej zarabiali od 10 do 15 zł za godzinę na rękę. Wśród nich 17% podejmowało aktywność zawodową bezpłatnie. Ze wskazań wynika, że nikt nie zarabiał mniej niż 5 złotych za godzinę, stąd dane te nie zostały uwzględnione na wykresie. Niespełna 3% ankietowanych deklarowało, że ich godzinowa stawka na rękę wynosiła ponad 21 zł.

Wykres 17: Jaka jest Twoja postawa wobec następującego stwierdzenia: "Wykształcenie zdobyte w czasie studiów pomaga mi w wypełnianiu obowiązków w pracy"?

Około połowa (49%) respondentów uważa, że wykształcenie zdobyte w czasie studiów pomaga im w wypełnianiu obowiązków w pracy. W opozycji do tej opinii stoi 37% ankietowanych, którzy są zdania, że ich wykształcenie nie przydaje się w ich życiu zawodowym. Wynika z tego zatem, że nieznacznie więcej studentów uważa wiedzę zdobytą podczas studiów za praktyczną i przydatną, niż przeciwnie. Niemal 13% badanych odpowiedziało, że nie mają zdania na ten temat. Warto także zaznaczyć, że występuje relatywnie mało (18%) skrajnych opinii (zdecydowanie się zgadzam / zdecydowanie się nie zgadzam) w stosunku do opinii bardziej wyważonych (raczej się zgadzam / raczej się nie zgadzam), które stanowią aż 68% wszystkich odpowiedzi. Może to świadczyć o tym, że wykształcenie zdobyte w procesie studiowania generalnie (bardziej lub mniej) przydaje się w pracy większości absolwentów, ale nie stanowi jej fundamentu, a czasem jest tylko dodatkiem do innych umiejętności.

Wykres 18: Jaka jest Twoja postawa wobec następującego stwierdzenia: "Wiedza zdobyta w czasie praktyk poszerza wiedzę, którą zdobywam na uczelni"?

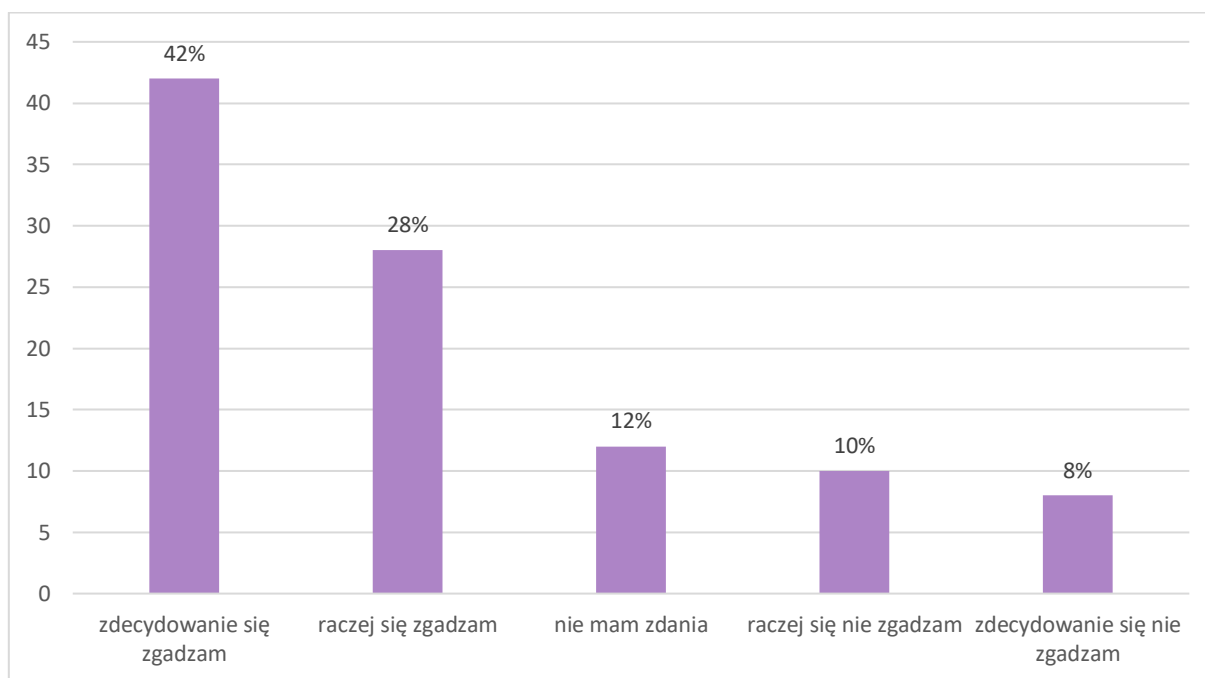

Analiza indywidualnych wywiadów zdaje się tę tezę potwierdzać. Z jednej strony spora ich liczba zaznacza praktyczne zastosowanie studiów. Jeden z badanych zapytany, czy wiedza nabyta na studiach przydaje mu się w pracy, odpowiedział: „Tak, tak. Jest to zupełne oddanie tego, czego ja się uczę, czyli badacz społeczny, ankieter, można [...] dowiedzieć się nie tylko jak projektuje się badanie ale także realizować je” (R12). Pojawiają się jednak także głosy podważające praktyczne zastosowanie umiejętności wyniesionych z uczelni: „Na studiach uczymy się teorii, a do pracy idziemy aby zdobyć trochę praktyki i obycia i wielu rzeczy uczymy się zupełnie od nowa, bo ze studiów mało co wynosimy” (R23). Jak widać, zdania bywają skrajnie podzielone.

Zdecydowana większość, bo aż 71% ankietowanych uważa, że praktyki poszerzyły ich wiedzę zdobytą na uczelni. Warto dodać, że w tym aż 31% zdecydowanie zgodziło się z tym stwierdzeniem, co może oznaczać, że praktyka wniosła dużo jakości do ich wiedzy i umiejętności. Około 13% badanych nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie, a 15% uznało swoje praktyki za mało wartościowe w kontekście pogłębiania wiedzy zdobytej na kierunku studiów. Tak przeważająca pozytywna ocena praktyk studenckich pozwala wyciągnąć wniosek, że stanowią one bardzo cenną część procesu studiowania, właściwie nieodłączną od niego w procesie rozwoju zawodowego studentów. Potwierdzają to także rozmowy indywidualne z badanymi. Jedna z ich uczestniczek zapytana o to, czy praca poszerzyła jej wiedzę zdobytą na uczelni odpowiedziała: „Tak. Kiedy mam coś nowego do zrobienia i ktoś mi to tłumaczy, to opowiada nie tylko o technicznych rzeczach, ale przy okazji mówi też o tym, jak działa ten biznes [...]. Dzięki temu nawet jeżeli robię coś prostego i mechanicznego, [...] to wiem, co się za tymi liczbami kryje i jak to działa i dużo z tego wynoszę” (R21). Inny ankietowany podkreślił wartość wiedzy zdobytej w pracy: „W podstawowym stopniu byłem zaznajomiony z ekonomicznymi pojęciami, które słyszę w pracy. Dużo się jednak nauczyłem dopiero w pracy i traktuję to doświadczenie jako najcenniejsze” (R1). Jeśli weźmiemy dodatkowo pod uwagę, że negatywne opinie na temat praktyk mogą być spowodowane takimi czynnikami jak niedopasowanie profilu praktyk do kierunku studiów czy nie pokrywanie się opisu praktyk z ich rzeczywistą formą

(która mogła od opisu znacznie odbiegać) – ujawnia nam się bardzo pozytywny obraz praktyk studenckich, ocenianych jako bardzo wartościowe doświadczenie.

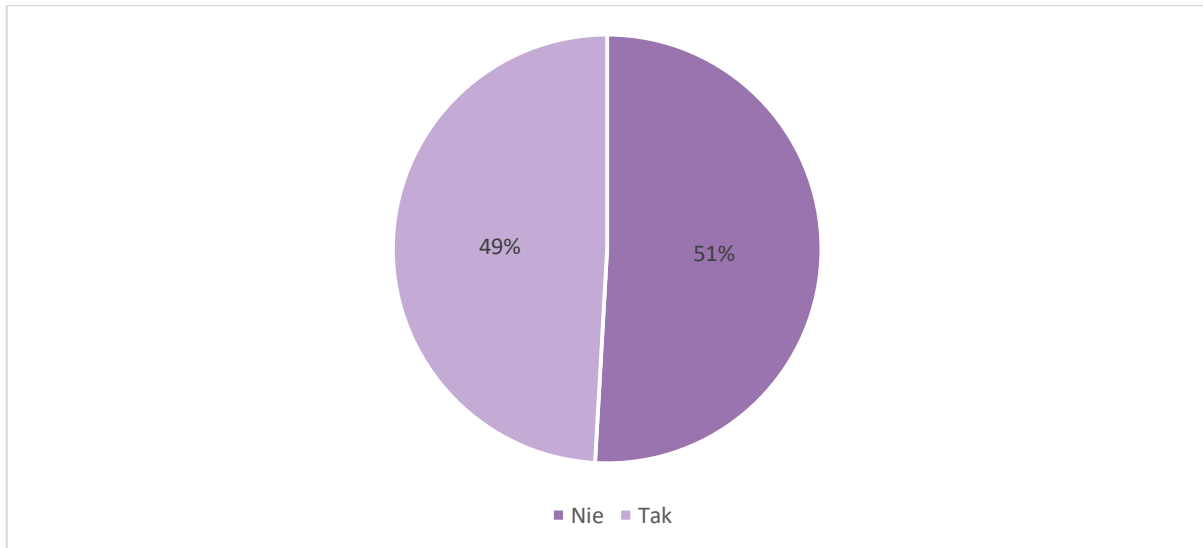
Wykres 19: Jaka jest Twoja postawa wobec następującego stwierdzenia: "Odbycie praktyk przez studentów powinno być obowiązkowe" N=326

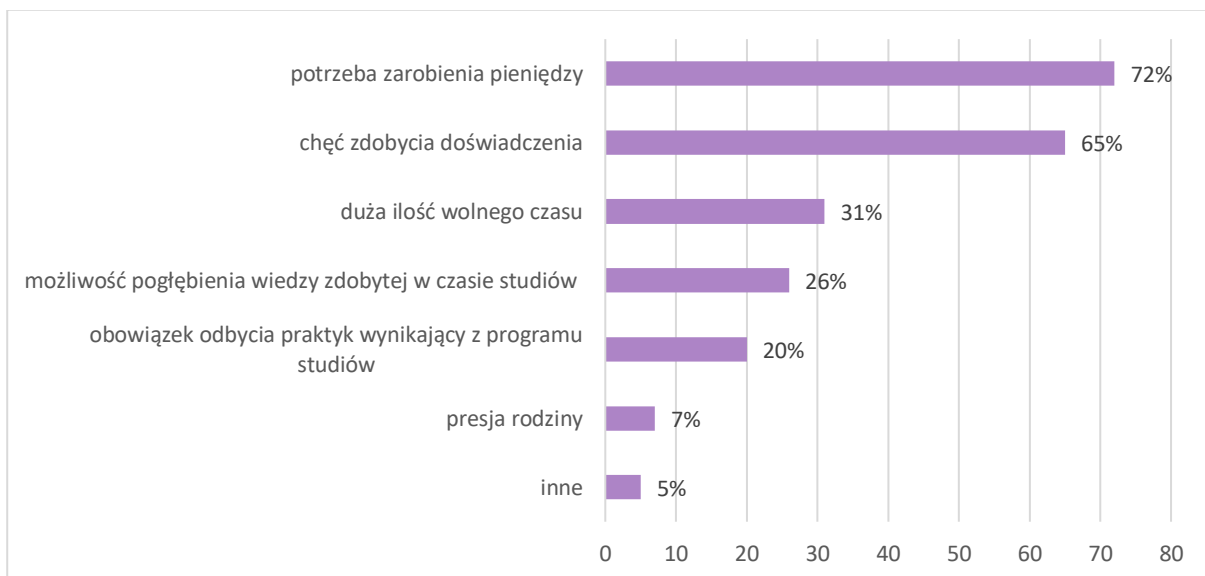
Z powyższego wykresu daje się odczytać, że aż 70% ankietowanych jest zdania, że odbycie praktyk studenckich powinno być obowiązkowe, a w tym aż 42% zdecydowanie zgadza się z tym stwierdzeniem. W przeciwieństwie do nich, 18% badanych nie uważa, że praktyki studenckie powinny być obowiązkowe. Niemal 12% respondentów nie zdecydowało się opowiedzieć po którejkolwiek ze stron. Wykres pokazuje jasno, że czym bardziej opinia jest przeciwna obowiązkowi praktyk studenckich, tym mniej osób ją podziela. Przyczyna przeważających pozytywnych opinii może być powiązana z poprzednim pytaniem – odbycie praktyk pozwoliło studentom przekonać się, że ich wiedza może być zastosowana w praktyce, a dodatkowo poszerzają one właśnie praktyczne umiejętności, których niejednokrotnie nie można zdobyć na studiach. Dowodem na tę tezę może być wypowiedź jednego z respondentów, z którym przeprowadzono wywiad pogłębiony: „W czasie studiów uczymy się głównie teoretycznych rzeczy, a w czasie praktyk można nauczyć się, jak tę wiedzę wykorzystać w praktyce. Na studiach rzadko są takie okazje, kadra uczelni i sylabus są też raczej nastawione na uczenie teorii. [...] ogólnie jak chcesz się nauczyć czegoś praktycznego, to idziesz do pracy” (R22). Ankietowani są także świadomi tego, że studia są tylko środkiem, a nie celem samym w sobie, do podjęcia pracy zawodowej. Innymi słowy, wiedzą, że studiuje nie po to, żeby otrzymać dyplom, ale po to, by zdobyć wiedzę, która umożliwi lub ułatwi im podjęcie konkretnej pracy czy podniesienie swojego poziomu życia. Z drugiej strony przyczyną negatywnych opinii mogą być także negatywne doświadczenia wynikające z własnych praktyk studenckich (wyniki na „nie” korelują z odpowiednimi z pytania 18). Nasuwa się także pytanie, czy wszyscy studenci, a szczególnie ci z mniejszych miejscowości, są w stanie znaleźć praktyki w swoim mieście. Jeden z badanych jest zdania, że pracodawcy wykorzystują obowiązek praktyk studenckich na swoją korzyść, wykorzystując studentów jako „tanią siłę roboczą” poprzez wykonywanie czynności, za które w warunkach rynkowych zapłaciliby więcej. Odpowiadając na pytanie dotyczące płac studentów odpowiedział: „One są zdecydowanie zbyt niskie jeśli chodzi o studentów. Studenci są wykorzystywani szczególnie tutaj w naszym województwie, że daje się studentom najniższą stawkę i każe się im ciężko pracować” (R11, Rzeszów).

Aktualna lub ostatnia praca

Wykres 20: Czy praca, którą aktualnie wykonujesz, jest związana z Twoim kierunkiem studiów?

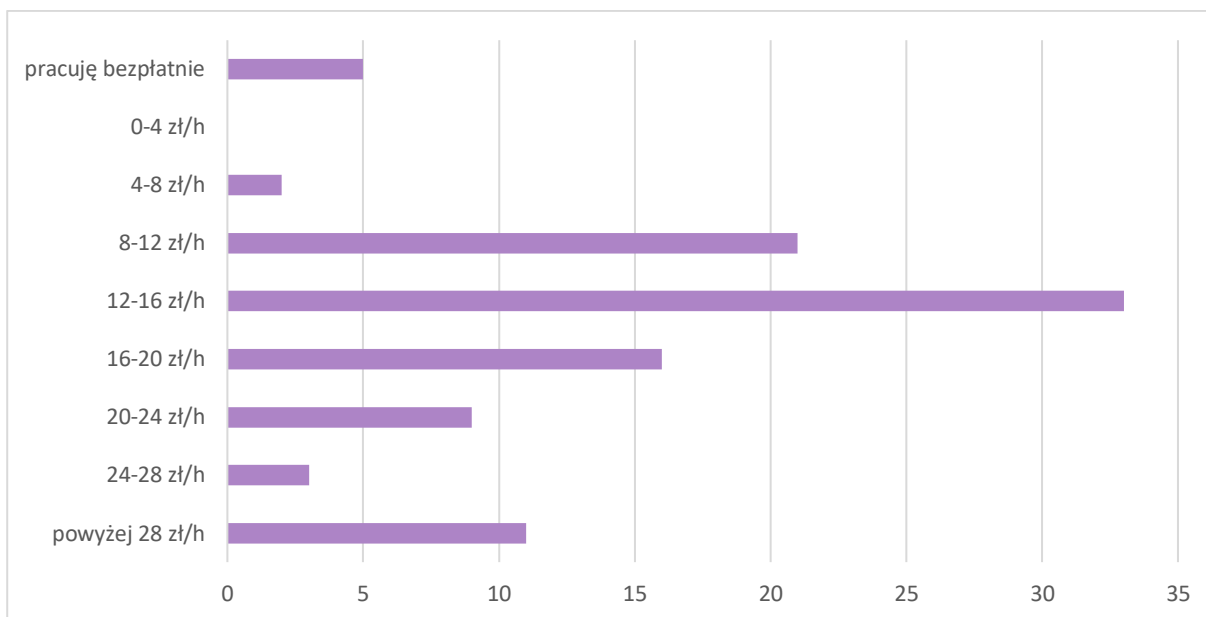

Wykres 21: Co było Twoją główną motywacją do podjęcia aktualnych praktyk lub pracy? (wielokrotnego wyboru)
N=326

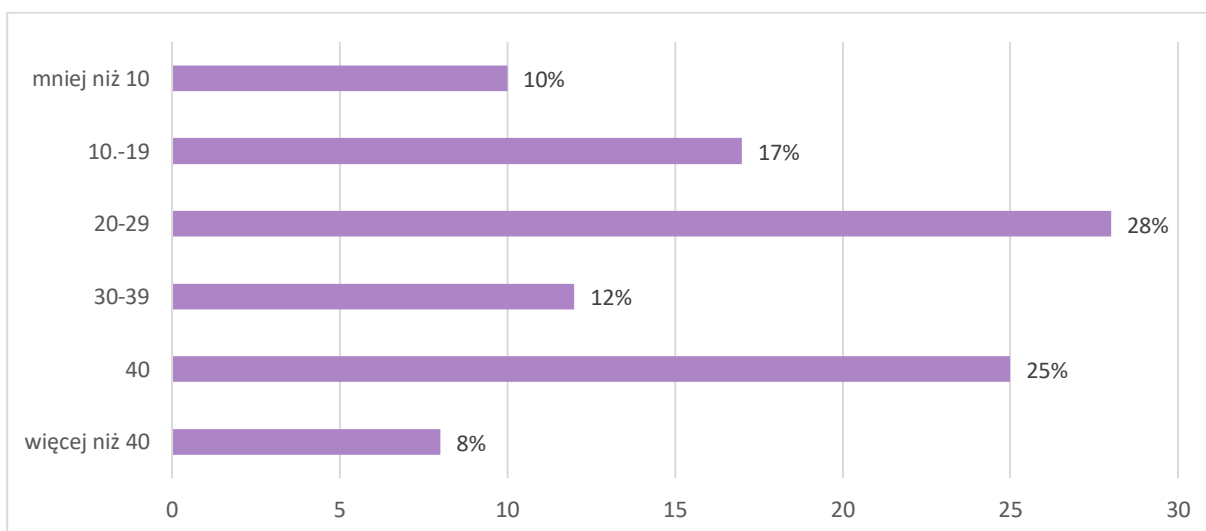
Ponad połowa (51%) respondentów pracuje nie w swoim zawodzie. Większość respondentów odpowiedziało, że ich główną motywacją do podjęcia aktualnych praktyk lub pracy była potrzeba zarobienia pieniędzy. Kolejną co do częstości odpowiedzi była chęć zdobycia doświadczenia. Mniejszy odsetek osób, pracowało z powodu dużej ilości wolnego czasu, możliwości pogłębienia wiedzy zdobytej w czasie studiów, obowiązku odbycia praktyk wynikających z programu studiów czy też pod presją rodziny.

Wykres 22: Jakiej wysokości są Twoje aktualne zarobki (netto, "na rękę")? N=326

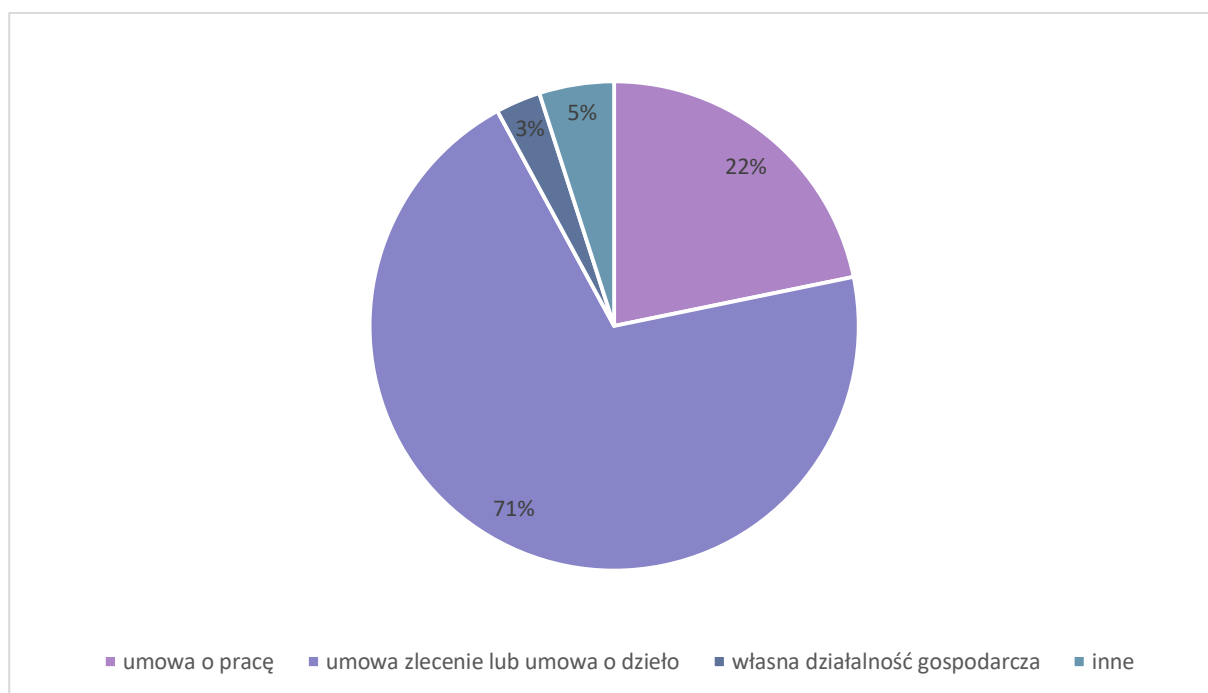
Najwięcej respondentów zarabia 12-16 zł/h, jest to ponad 33%. Nieco mniej ankietowanych zarabia 8-12 zł/h (20,6%). Stawka 16-20 zł/h (15,6%), powyżej 28 zł/h (10,7%) oraz 20-24 zł/h (9,2%) cechuje się rzadkim wyborem przez respondentów. Osoby pracujące bezpłatnie wynoszą 5,5% wśród badanych. Najmniej osób zarabia 24-28 zł/h (3,1%), 4-8 zł/h (1,5%) oraz 0-4 zł/h (0,3%).

Wykres 23: Ile godzin tygodniowo pracujesz? N=326

Na pytanie „Ile godzin tygodniowo pracujesz” największy odsetek ankietowanych odpowiedziało 20-29 godzin (27,9%). Nieco mniej, bo 25,2% pracuje po 40 godzin tygodniowo. Na kolejnych miejscach znalazły się odpowiedzi 10-19 godzin (17,2%), 30-39 godzin (11,7%), czy też mniej niż 10 godzin tygodniowo (10,1%). Najmniej osób wśród badanych pracuje więcej niż 40 godzin tygodniowo (8%).

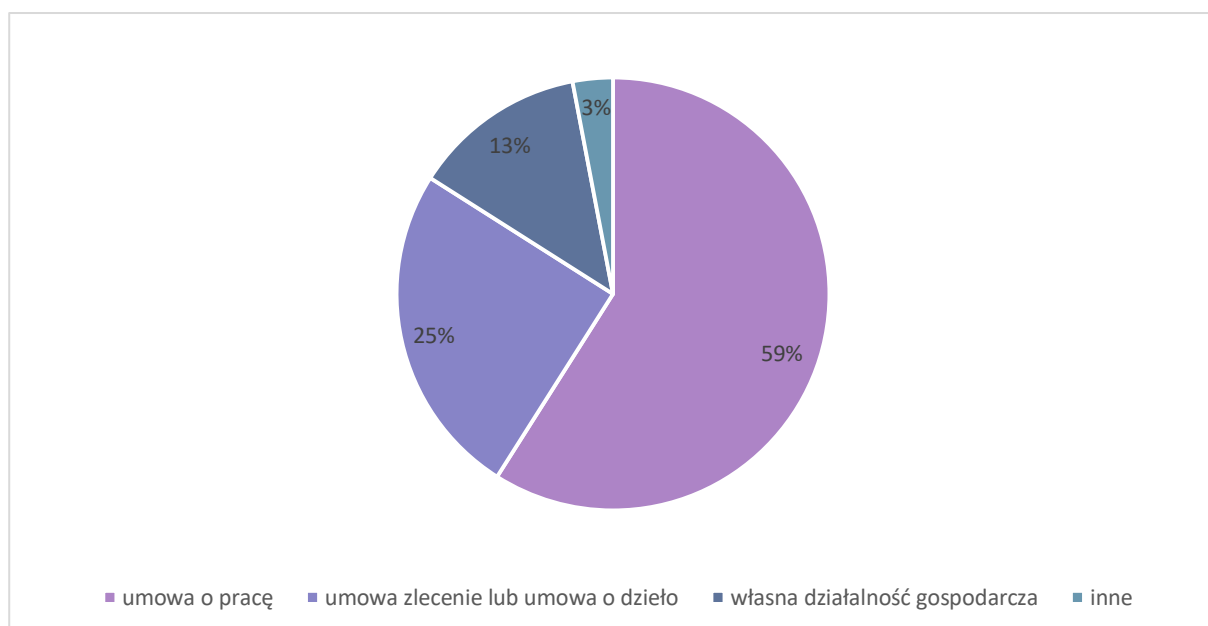
Wykres 24: Jaka jest Twoja obecna (lub ostatnia) forma zatrudnienia? N=326

Na pytanie „Jaka jest Twoja obecna (lub ostatnia) forma zatrudnienia?” najczęstszą odpowiedzią była umowa zlecenie lub umowa o dzieło (70,6%). Kolejną często wybieraną odpowiedzią była umowa o pracę (21,8%). Najmniejszy odsetek badanych pracuje we własnej działalności lub na umowę o współpracy (2,5%).

W dalszej kolejności respondentów zapytano o to, którą formę zatrudnienia uważają za najbardziej korzystną.

Wykres 25: Którą formę zatrudnienia uważasz za najbardziej korzystną? N=326

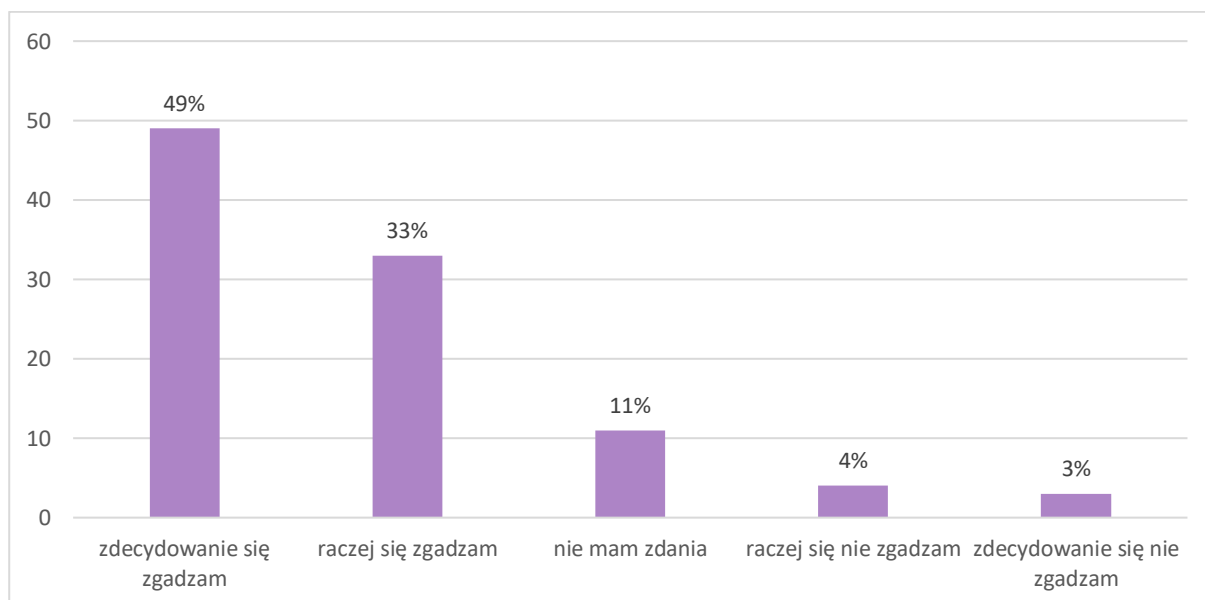
Na pytanie „Którą formę zatrudnienia uważasz za najbardziej korzystną? ” najczęstszą odpowiedzią była umowa o pracę (58,9%). Kolejną często wybieraną odpowiedzią była umowa zlecenie lub umowa o dzieło (24,5%). Najmniejszy odsetek badanych uważa, że najbardziej korzystną byłaby praca we własnej działalności lub na umowę o współpracy (13,2%).

W badaniach jakościowych zostały zadane pytania, które poruszały podobną problematykę. Respondenci ustosunkowali się do zalet i wad różnych form zatrudnienia oraz odpowiedzieli na pytanie, co sądzą o pracy do 7 godzin łącznie z przerwą w ciągu dnia, czyli 35 godzin w tygodniu. Zdecydowana większość respondentów wskazywała, że największą zaletą umowy o pracę są dodatki, które są z nią związane „masz takie rzeczy jak L4 i urlop jakby wbudowane, nie musisz tego negocjować i się martwić” (R6). Jako wadę umowy o pracę często podawano pewną formę zobowiązania, a dokładnie to, że nie możemy zerwać tak po prostu umowy i zacząć inną pracę: „Gdy chcemy zakończyć współpracę obowiązuje nas czas wypowiedzenia który niekoniecznie jest nam na rękę (R18). Za największą zaletą umowy o zlecenie podawano niski podatek: płacisz mały podatek (R6). Wskazano także, że taka umowa jest korzystna dla studentów, np. tych, którzy pobierają stypendium socjalne, ponieważ dochód można wówczas wykazać jako utracony: korzystna dla studentów ze stypendium socjalnym (R19). W przypadku działalności gospodarczej wskazywano najczęściej na wolność, argumentując to tym, że z prowadzenia własnej firmy to jej założyciele mają moc decyzyjną: wolność! (rozumiana nie jako lenistwo, a jako możliwość podejmowania decyzji) (R19).

Zadano również wyżej wspomniane pytanie o pracę w wymiarze 7 godzin dziennie łącznie z przerwą. Wskazywano m.in. na to, że nie powinno się liczyć pracy na godziny, a na wypracowany efekt: Jestem za tym, aby każdy poświęcał na swoje zadania tyle czasu ile potrzebuje, aby pojawił się zadowalający efekt (R20). Sporo osób deklarowało jednak, że obecny system jest właściwy, twierdząc: każdy chciałby jak najmniej pracować i mieć jak najwięcej pieniędzy. Dla mnie jest okej, tak jak jest teraz. To jest dobra norma, że nie 12h, tylko właśnie 8h, to moim zdaniem akurat. (R28). Część respondentów deklarowała, że ważna jest dla nich elastyczność czasu pracy: Tak, ale może powiem inaczej. Jestem za elastycznymi godzinami pracy, gdy można posiedzieć sobie jednego dnia 12h, a drugiego 4h, a czasem dokończyć w weekend (R22).

Następnie respondentów zapytano o to, jaki jest ich stosunek, co do przestrzegania prawa pracy przez ich pracodawców. Wyniki zaprezentowano na poniższym wykresie:

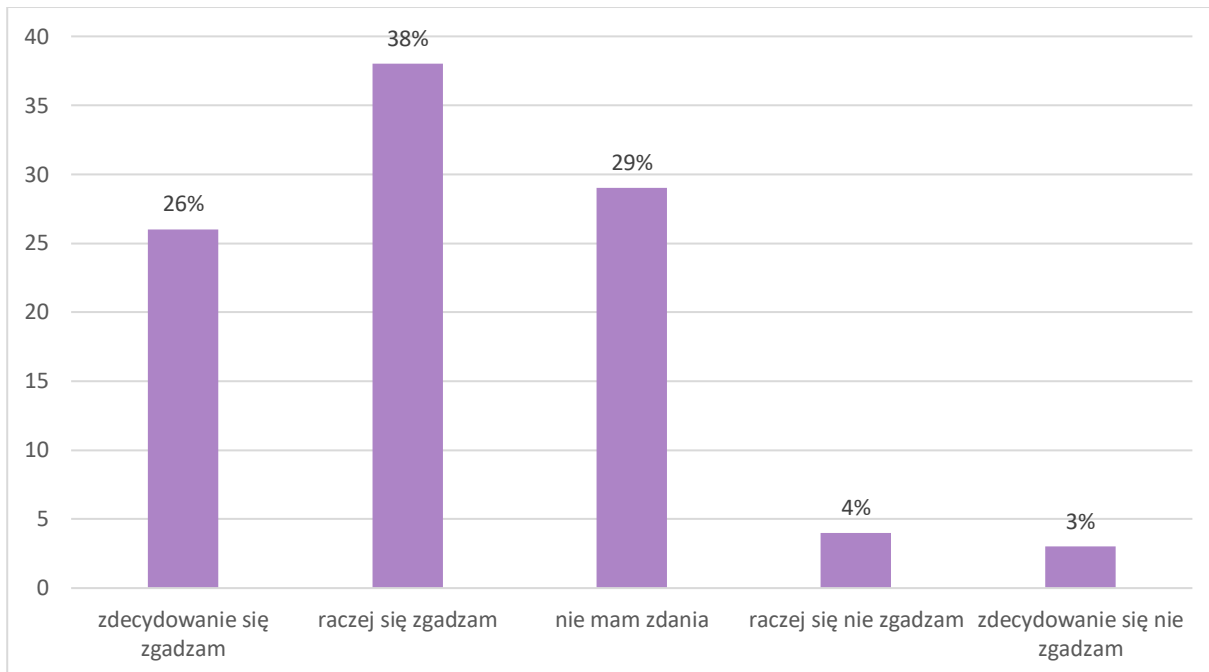
Wykres 26: Jaka jest Twoja postawa wobec następującego stwierdzenia: "Mój pracodawca przestrzega prawa pracy" N=326

Zdecydowana większość respondentów, bo aż 82% opowiedziało się za tym, że ich pracodawca przestrzega prawa pracy, z czego niespełna 50% zadeklarowało, że zdecydowanie się z tym zgadzają. Z kolei niecałe 7% ankietowanych odpowiedziało, że ich pracodawca nie respektuje prawa pracy. Ponad 10% nie miało zdania.

W kolejnym pytaniu respondentów zapytano o ich postawę wobec następującego stwierdzenia: „Prawo pracy w Polsce powinno bardziej chronić prawa pracowników?”

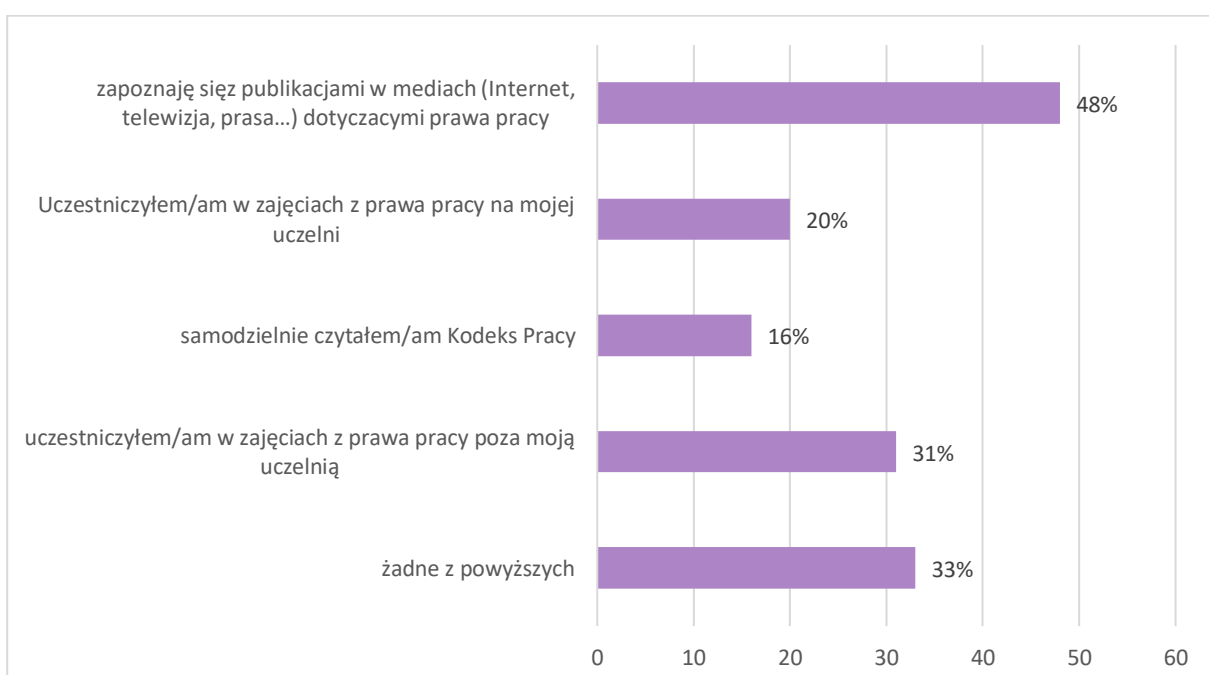
Wykres 27: Jaka jest Twoja postawa wobec następującego stwierdzenia: „Prawo pracy w Polsce powinno bardziej chronić prawa pracowników?” N=326

Większość respondentów, bo ponad 63% zgadza się ze stwierdzeniem, że Prawo pracy w Polsce powinno bardziej chronić prawa pracowników. Niespełna 6% ankietowanych nie zgadza się z tym stwierdzeniem. Aż 29% nie ma na ten temat zdania.

W dalszej części ankietowanych poproszono o wskazanie czy podejmują jakiegokolwiek działania związane z zapoznaniem się z prawem pracy, a jeśli tak, to jakie konkretnie. Pytanie było wielokrotnego wyboru, więc odpowiedzi nie sumują się do 100%.

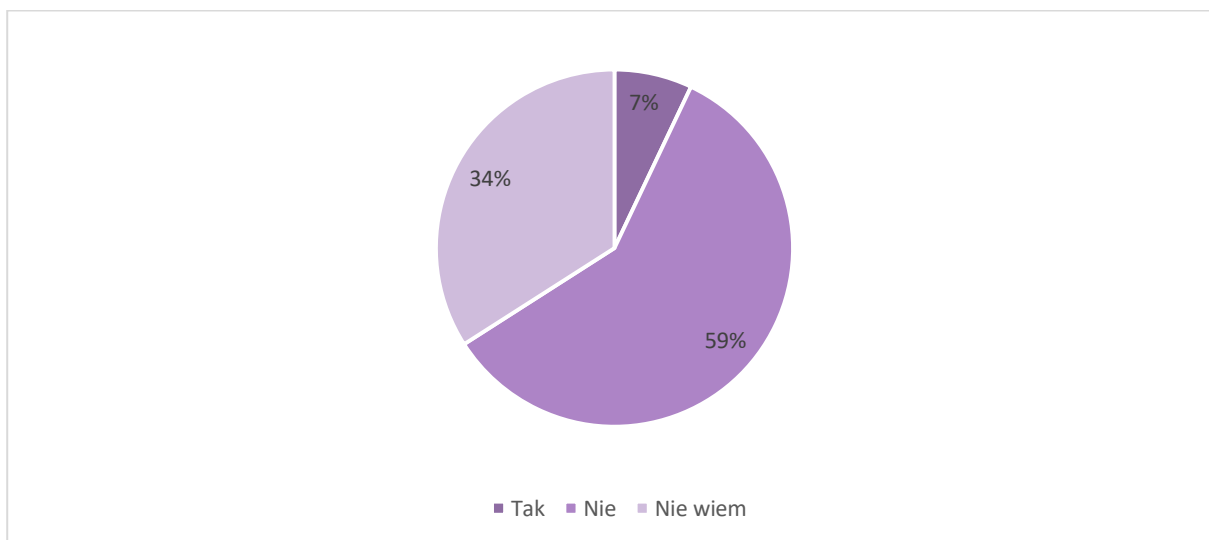
Wykres 28: Zaznacz te z poniższych stwierdzeń dotyczących Prawa Pracy, które Cię dotyczą. N=326

Prawie połowa, bo 47% respondentów wskazało, że zapoznaje się z publikacjami na temat prawa pracy. Znacznie rzadziej wskazywano uczestnictwo w zajęciach o tematyce prawa pracy na swojej uczelni (20%) oraz samodzielne czytanie Kodeksu Pracy (16%), a najrzadziej uczestnictwo w takich zajęciach poza uczelnią (10%). Ponad 33% ankietowanych wskazało, że nie podejmuje żadnych z wymienionych czynności, aby zdobyć wiedzę w zakresie prawa pracy.

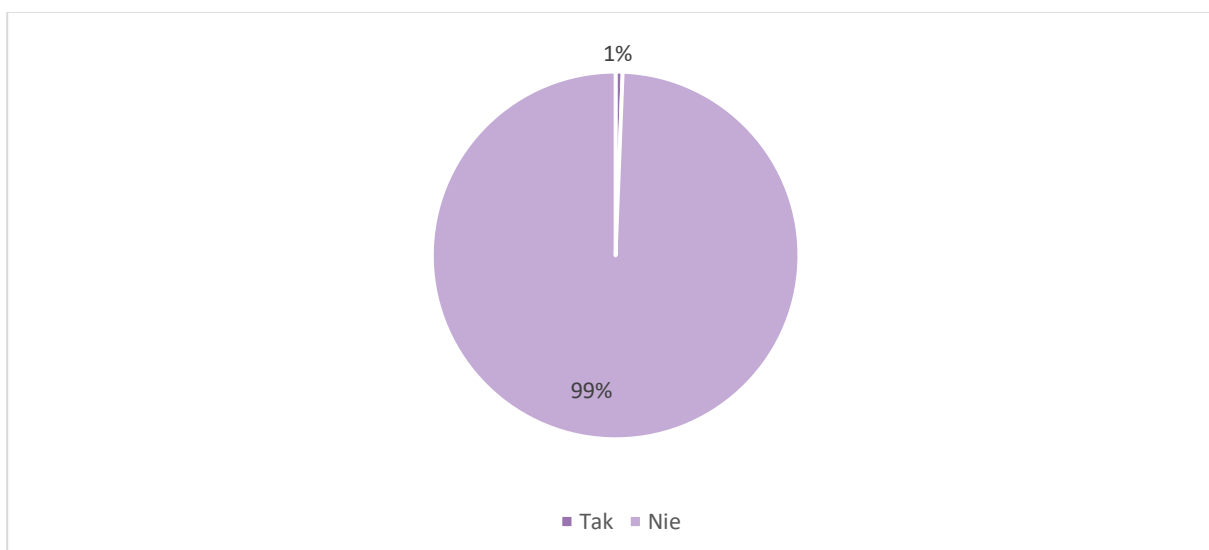
Następnie respondentów zapytano o to, czy w firmie, w której pracują, występują związki zawodowe.

Wykres 29: Czy w firmie, której pracujesz, funkcjonuje związek zawodowy? N=326

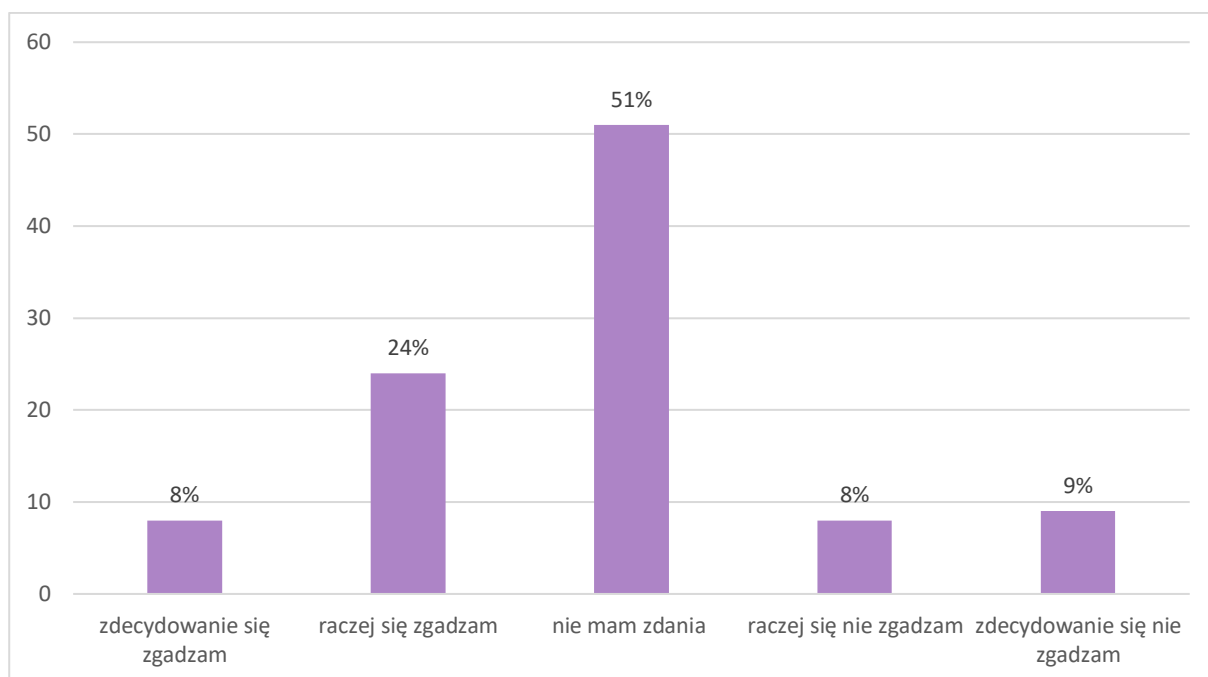

Niewielka część, bo tylko 7 % respondentów potwierdziło obecność związków zawodowych w firmie, której pracuje. Ponad jedna trzecia badanych (34 %) zaprzeczyła, jakoby w ich obecnych miejscach pracy funkcjonował związek zawodowy. Przeważająca część respondentów, czyli prawie 60 %, nie była pewna lub nie wiedziała czy w jej firmie funkcjonuje związek zawodowy. Nie zbadano dokładnie przyczyny takiej sytuacji. Bazując jednak na odpowiedziach z wykresu nr. 1, tylko 38 % respondentów pracuje obecnie na umowie o pracę, co pozwala wysnuć wniosek, że może dlatego ta część osób lepiej zna sytuację swojej firmy, niż osoby odbywające wyłącznie praktykę czy pracę dorywczą, które są czynne zawodowo chwilowo.

Wykres 30: Czy należysz do związku zawodowego? N=326

Prawie żaden z respondentów nie należy do związku zawodowego. Jedynie 2 osoby, czyli 0,6% wskazało swoją przynależność.

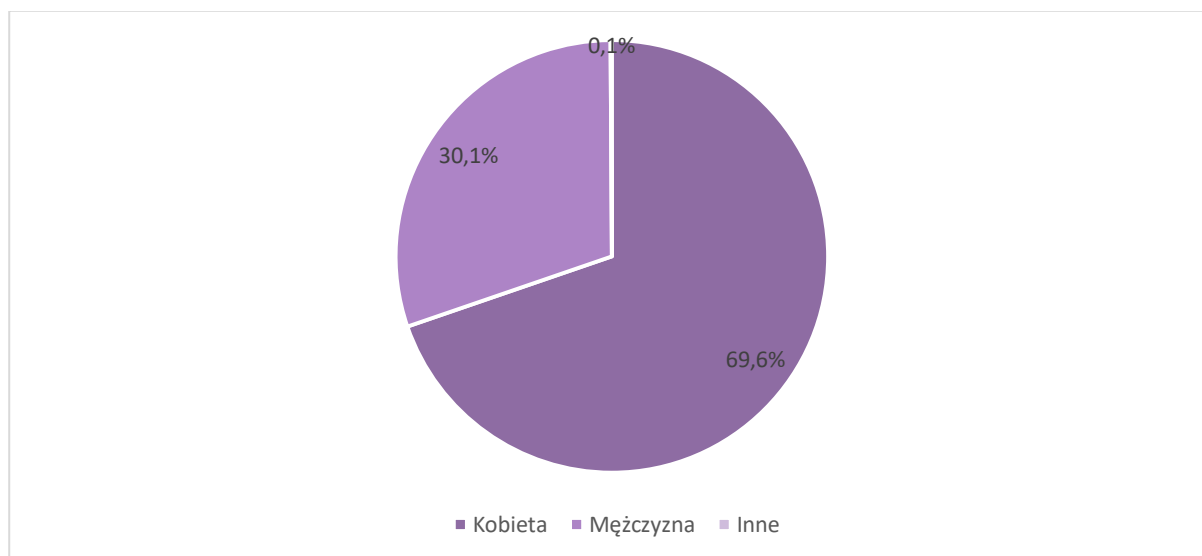
Wykres 31: Jaka jest Twoja postawa wobec następującego stwierdzenia: "Funkcjonowanie związków zawodowych w Polsce jest potrzebne do poprawy sytuacji pracowników"? N=326

Ponad połowa badanych nie ma zdania na temat istoty funkcjonowania związków zawodowych na rzecz poprawy sytuacji pracowników w Polsce. Prawie ćwierć badanych respondentów stwierdziło, że raczej się zgadza z podanym stwierdzeniem, natomiast 8,3 % było zdecydowanie przekonanych o prawdziwości tej tezy. Zbliżone wyniki zanotowały odpowiedzi „Zdecydowanie się nie zgadzam” i „Raczej się nie zgadzam”, które wyniosły odpowiednio 9,2 % i 8,3 %. Wyniki te wskazują na wyraźny brak wiedzy, bądź zainteresowania tematem związków zawodowych wśród nowego pokolenia osób czynnych zawodowo.

Metryczka

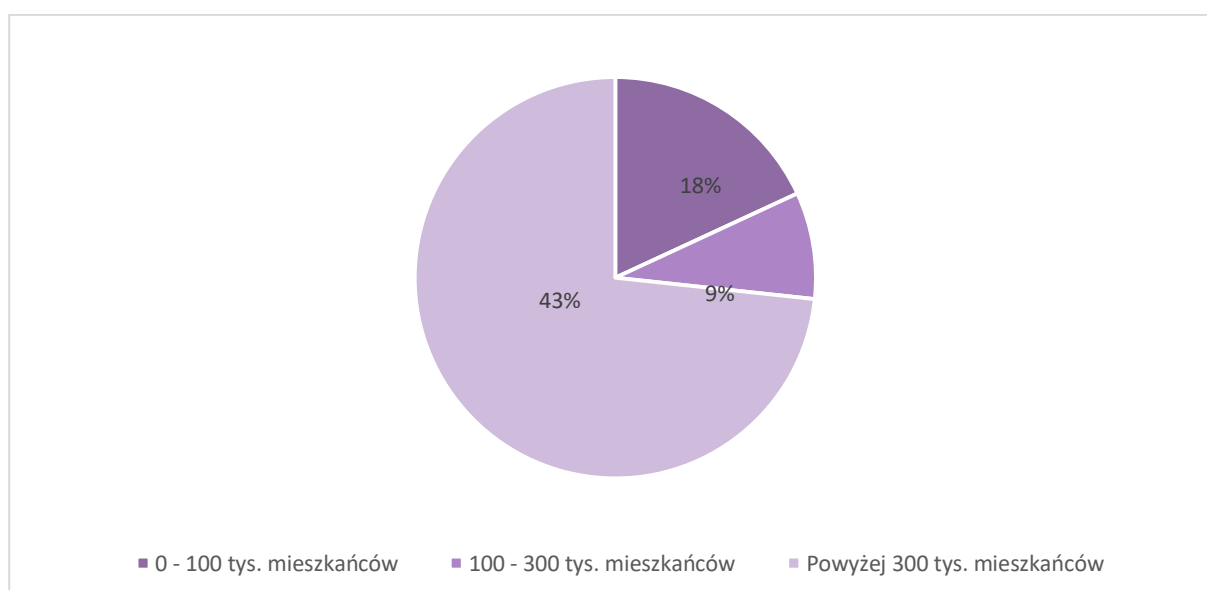
W badaniu wzięło udział 326 respondentów. Zdecydowaną większość ankietowanych stanowiły kobiety – 69,6%. Kwestionariusz wypełniło 227 kobiet i 98 mężczyzn. Mężczyźni stanowili 30,1% przebadanej próby.

Wykres 32: Płeć respondentów

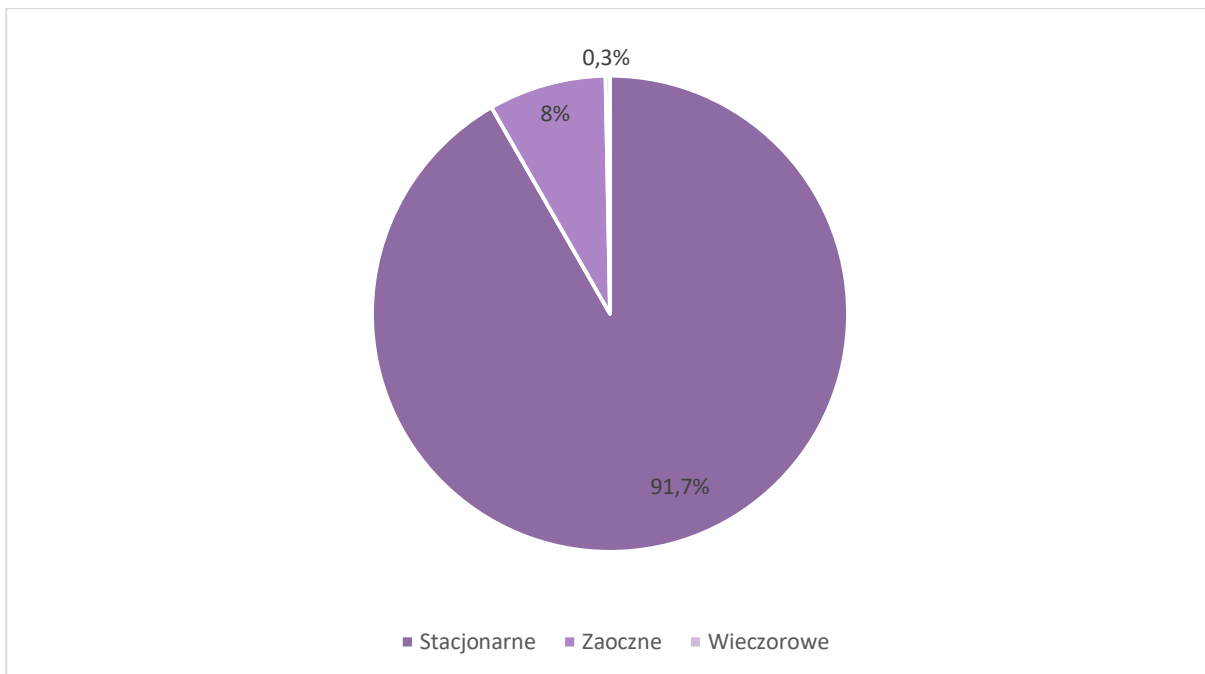
Respondenci zamieszkują różne ośrodki aglomeracyjne. Najwięcej, niemal ¼ wszystkich osób, jako miejsce swojego zamieszkania podało miasto powyżej 300 tys. mieszkańców. 18,1% zamieszkuje ośrodki do 100 tys. mieszkańców. Najmniejszą grupę stanowią studenci mieszkający w miejscowościach od 100 do 300 tys. mieszkańców, zaledwie 8,6%. Taki rozkład odpowiedzi respondentów nie jest zaskakujący, ponieważ najczęściej uczelni wyższych znajduje się w dużych, często wojewódzkich miastach.

Wykres 33: Wielkość miejsca zamieszkania

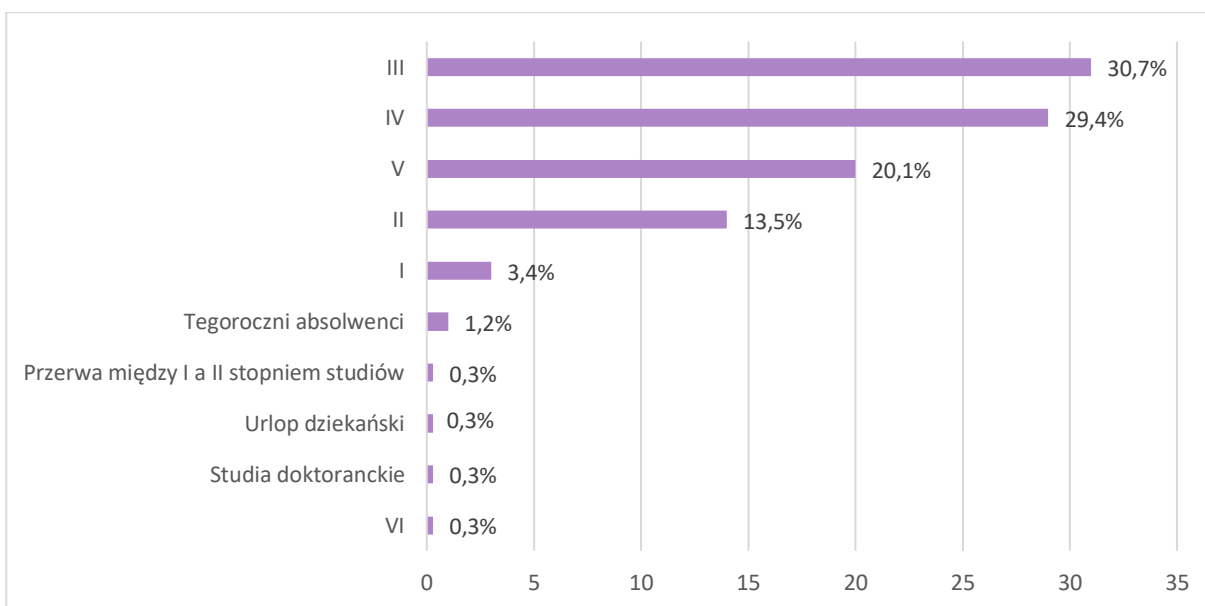
Niemal wszyscy przebadani studenci, niezależnie od miejsca i kierunku studiów to osoby podejmujące naukę na studiach wyższych w trybie dziennym (91,7%). Nieliczni, bo tylko 8%, respondenci deklarują naukę na studiach zaocznych. W badaniu wzięła udział również jedna osoba ze studiów wieczorowych

Wykres 34: Tryb studiów

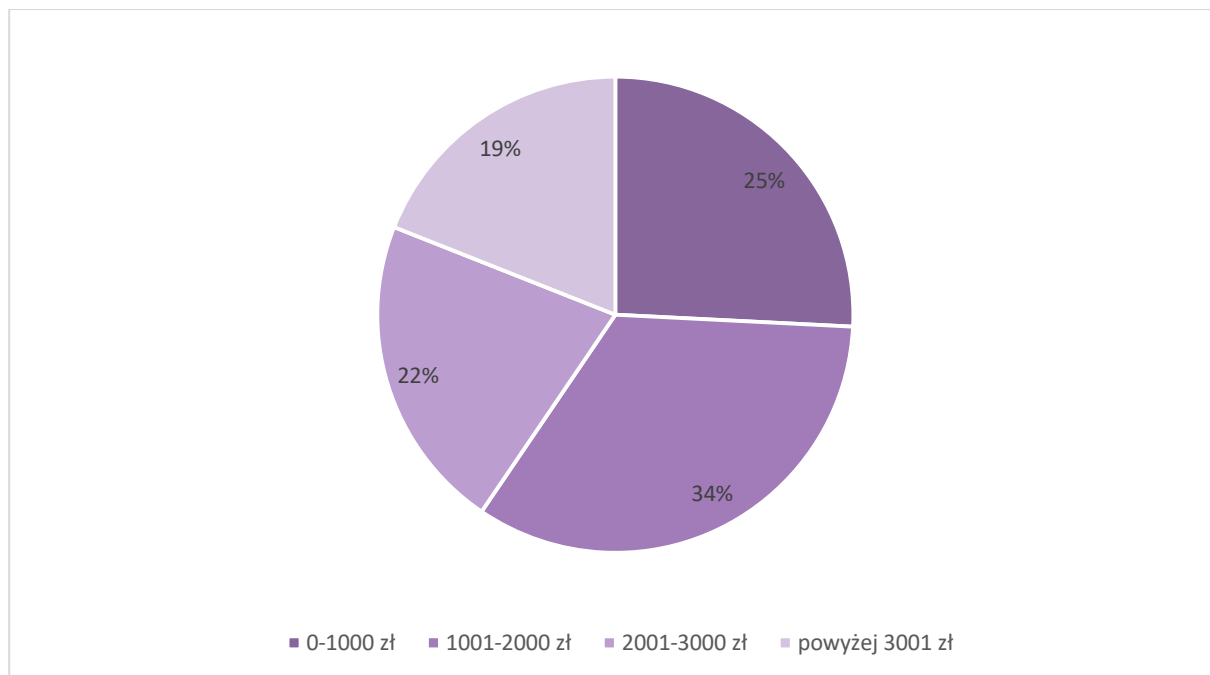
Pracę zarobkową decydują się podjąć studenci starszych lat studiów. Najczęściej decyzja ta zapada w ostatnim roku studiów licencjackich lub inżynierskich oraz na początku studiów magisterskich. Poszukiwanie i podejmowanie pracy w tym okresie studiów świadczy o tym, że młodzi ludzie wchodząc na rynek pracy, chcą posiadać pewne doświadczenie i wiedzę zdobytą już podczas studiów. Jako potencjalni pracownicy mają tym samym większe szanse na znalezienie pracy niż ubiegając się o podobne stanowisko na pierwszym roku studiów. Spośród studentów biorących udział w badaniu 1/3 jest na III roku studiów. Do tej grupy należy największy odsetek badanej zbiorowości. Nieco mniej, bo 29,4% respondentów rozpoczęło naukę na drugim stopniu, tj. studiach magisterskich, natomiast 1/5 studiuje na ostatnim, piątym roku studiów.

Wykres 35: Rok studiów

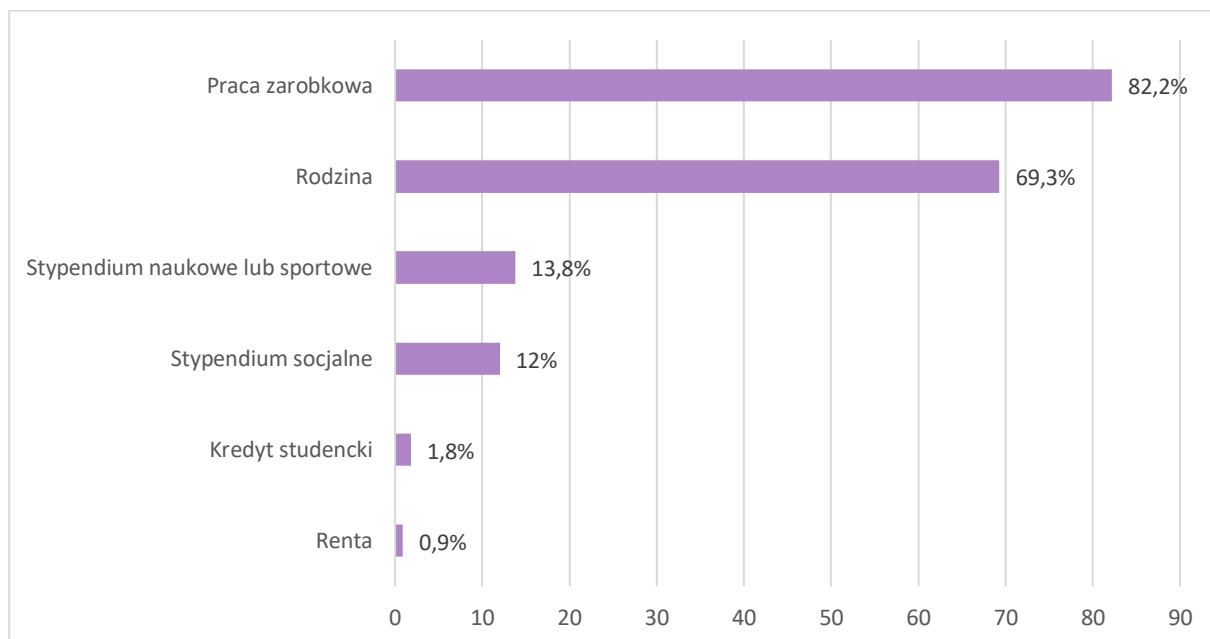
Pytanie dotyczące miesięcznych dochodów, jakie uzyskują respondenci z podejmowanej przez nich pracy, było pytaniem o zróżnicowanych odpowiedziach. Z uzyskanych odpowiedzi można prognozować, że studenci będą zarabiali coraz lepiej, jednak obecnie aż ¼ z nich otrzymuje wynagrodzenie wynoszące od 0 do 1000 złotych brutto miesięcznie. Najczęściej wypłata pracującego o studenta waha się pomiędzy 1001 a 2000 złotych miesięcznie. Na wynagrodzenie powyżej 3000 tys. złotych może liczyć 19% badanych. Z pewnością wartość wynagrodzenia uzależniona jest od rodzaju i czasu wykonywanej pracy, jednak na tym etapie badania zwraca się uwagę na dochody najczęściej otrzymywane przez pracujących studentów.

Wykres 36: Ile wynoszą Twoje miesięczne dochody?

Studenci biorący udział w badaniu musieli odpowiedzieć również na pytanie o źródła swojego dochodu z jakich najczęściej korzystali. Każdy z respondentów mógł wybrać więcej niż jedną z proponowanych w ankiecie odpowiedzi. Otrzymano następujące wyniki:

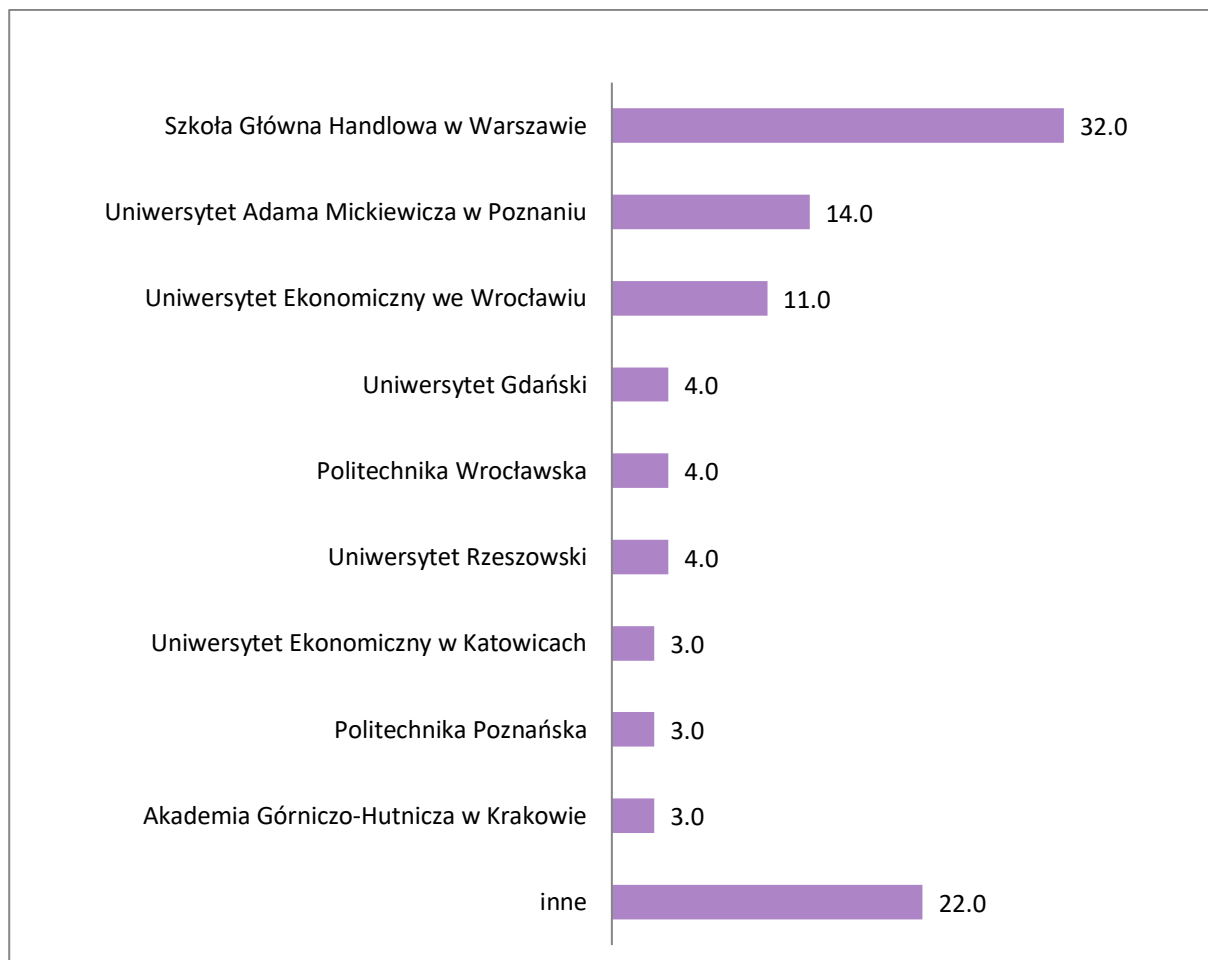
Wykres 37: Z jakich źródeł dochodu głównie korzystasz? (wielokrotnego wyboru)

Zdecydowanie dominującymi źródłami dochodu z jakich najczęściej korzystają młodzi Polacy są praca zarobkowa i rodzina. Jako jedno z głównych źródeł utrzymania wskazano pracę zarobkową, która otrzymała 82,2% odpowiedzi. Na drugim miejscu plasuje się rodzina, która otrzymała ponad 69%. Kolejne pozycje w rankingu cieszą się znacznie mniejszym powodzeniem. Jak wynika z odpowiedzi stypendia naukowe, sportowe i socjalne raczej nie spełniają funkcji głównego źródła dochodu, ale służą raczej jako dodatkowe źródło utrzymania. Około 2% badanych utrzymuje się z kredytu studenckiego, natomiast rentę jako jedno z głównych źródeł utrzymania wskazał niecały 1% studentów.

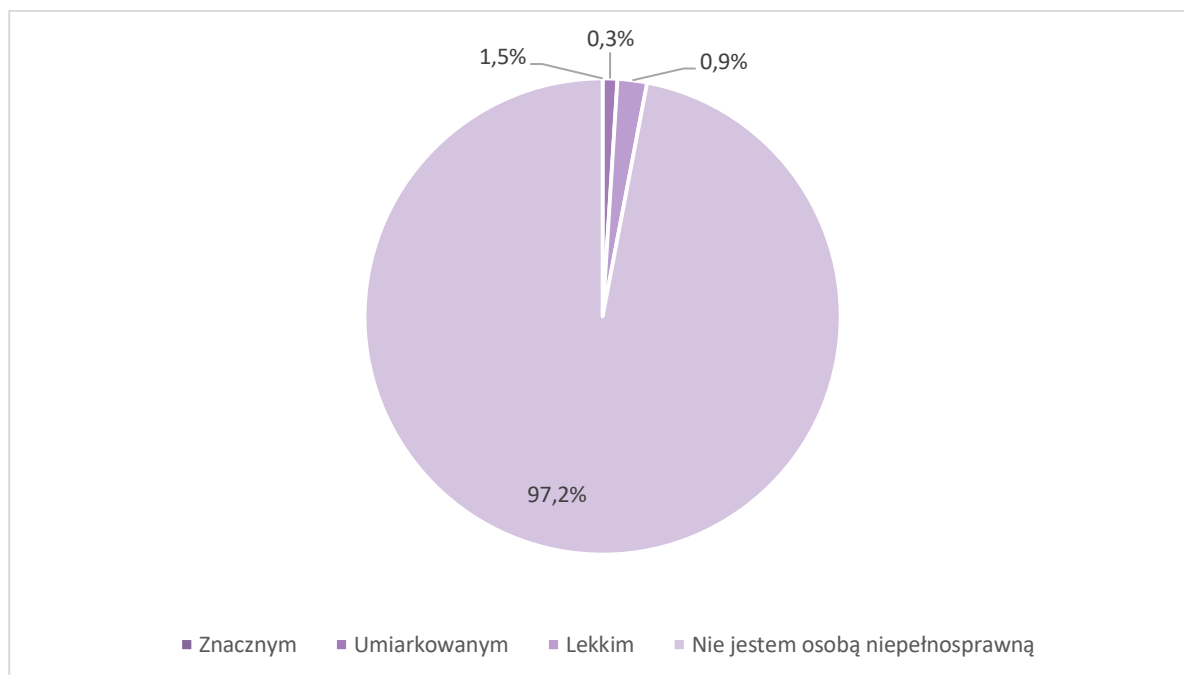
W badaniu ankietowym mógł wziąć udział każdy pracujący student, co najlepiej odzwierciedlają odpowiedzi na pytanie o uczelnie, na której obecnie się uczą. Największa liczba ankietowanych, 1/3 całej próby badawczej studiuje w Warszawskiej Szkole Głównej Handlowej. 14% ankietowanych to studenci Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Liczną grupę respondentów stanowią studenci Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu (10,7%). Oprócz największych ośrodków akademickich z takich miast jak: Warszawa, Kraków, Gdańsk, Wrocław, Poznań, Białystok czy Lublin w badaniu wzięli udział respondenci z mniejszych ośrodków i uczelni. Wśród nich znaleźli się reprezentanci Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Tarnowie czy Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach. Na wykresie poniżej zaprezentowano wszystkie uczelnie objęte badaniem.

Wykres 38: Nazwa uczelni respondenta

Ostatnim pytaniem metryczkowym zawartym w kwestionariuszu ankiety było pytanie o stopień niepełnosprawności. 97,2 % udzieliło negatywnej odpowiedzi na to pytanie, deklarując tym samym, że są osobami pełnosprawnymi. Wśród wszystkich badanych studentów podejmujących pracę znalazło się 3 z lekkim stopniem niepełnosprawności, 2 z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym i jedna osoba ze znaczną niepełnosprawnością.

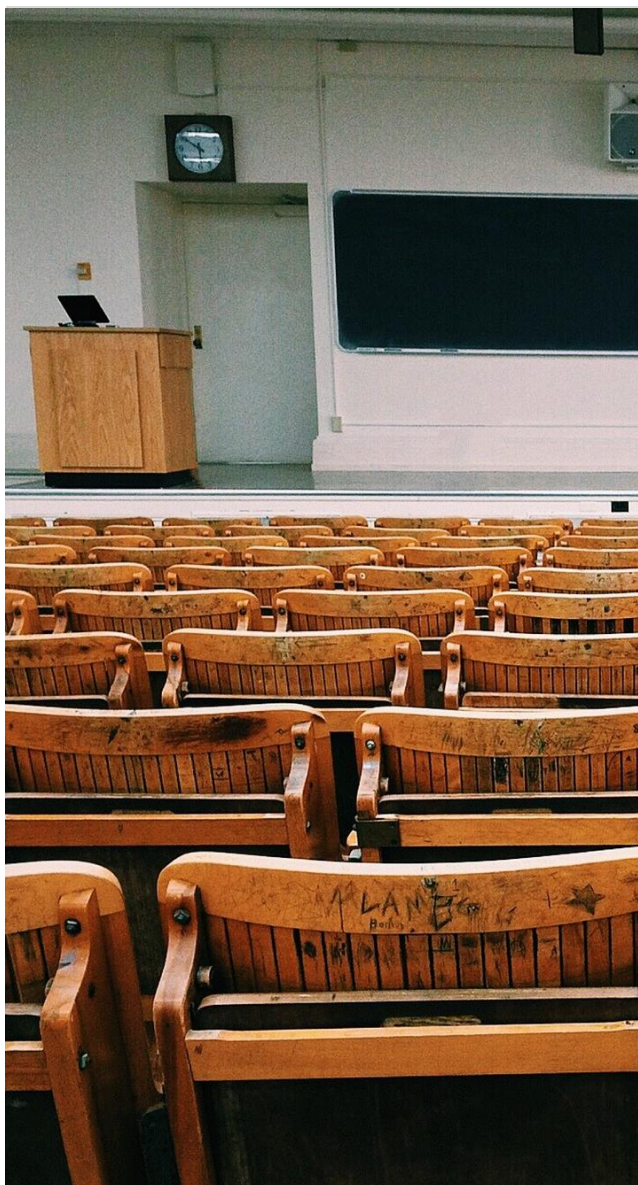
Wykres 39: Czy jesteś osobą niepełnosprawną w stopniu:

ZAKOŃCZENIE

Zakończenie

Bardzo łatwo możemy zauważyć, że społeczeństwo akademickie stale się zmienia. Studenci z każdym dniem stają się coraz bardziej przedsiębiorczy, zarówno pod względem studiowania, jak aktywnościach wychodzących poza standardowo przyjęty tok nauczania. Nie zadowala ich już studiowanie dla samego faktu bycia osobą mającą status osoby kształcącej się, ale potrafią zauważyć szereg działań, w których mogą się spełniać poza kampusem. Coraz popularniejsza staje się aktywność we wszelkiego rodzaju organizacjach studenckich, bądź kołach naukowych. Są to niezwykle ważne doświadczenia, którymi niewątpliwie można pochwalić się w CV, ale nadal sporo osób zauważa potrzebę budowania sobie praktycznych podwalin pod przyszłe życie zawodowe.

Jak zostało wykazane, że ponad połowa studentów (53%), w momencie, w którym pierwszy raz przekraczają progi uczelni, rozpoczynają poszukiwania pracy, co przekłada się na to, że 38% z nich w trakcie swoich obecnych studiów ma stałą pracę, a 32% pracuje dorywczo. Już samo to napawa optymizmem, a warto przy tym nadmienić, że większość badanych przeciętnie szuka pracy do miesiąca – to wyraźnie pokazuje, że rynek pracy jest pod tym względem przyjazną przestrzenią dla osób, które dopiero budują swoje CV. Pesymistycznie z kolei prezentują się odpowiedzi na pytanie, czy aktualna praca jest związana z kierunków studiów, bowiem blisko połowa respondentów wskazała odpowiedź negatywną. Warto przy tym nadmienić, że najpopularniejszym kierunkiem zawodowym jest praca w sektorach takich jak: marketing i Public Relations, doradztwo i consulting, handel i sprzedaż, dlatego dobrą praktyką z perspektywy pracodawcy byłoby rozwijanie się właśnie w tym kierunku.

Ponadto cieszyć może fakt, że badani studenci najczęściej poszukują pracy oraz praktyk na okres wakacji, ale również większość z nich poszukuje pracy w trakcie roku akademickiego. Pozwala to na wyciągnięcie wniosku, że studenci pomimo swoich obowiązków uczelnianych nadal pozostają grupą czynną zawodowo. Potrafią nie tylko na tyle sprawnie i umiejętnie operować swoim czasem, żeby po zajęciach podejmować się dodatkowych aktywności, ale odczuwają potrzebę, aby pracować również w wakacje. Jest to bardzo korzystne dla rynku pracy, ponieważ im więcej aktywnych młodych ludzi, tym lepiej dla gospodarki, ponieważ wcześniej mogą oni zdobyć tak ważne w dzisiejszych czasach doświadczenie.

Brak odpowiednich umiejętności jest czynnikiem hamującym rozwój i przedłużającym wdrożenie się osoby z teoretycznym zawodowym wykształceniem w faktyczne jego wykorzystywanie i czerpanie z niego pełnych korzyści. Dlatego zdecydowana większość badanych studentów uważa, że odbycie praktyk przez studentów powinno być obowiązkowe, ponieważ m.in. uzupełnia luki w praktycznym wykształceniu zawodowym. I chociaż 41% z nich uważa, że wykształcenie zdobyte w czasie studiów pomaga im w wypełnianiu obowiązków w pracy, to nadal trzeba mieć na uwadze, że łącznie 37% z nich odpowiedziało negatywnie, a aż 12 % nie ma zdania na ten temat. Może to znaczyć, że znajdują się w Polsce ośrodki, które potrzebują nie są w pełni dostosowane do dzisiejszych realiów, a swoją ofertę dydaktyczną powinny unowocześnić.

Jeśli zaś chodzi o rzeczywiste warunki pracy, z jakimi młodzi ludzie spotykają się na co dzień, to można zauważyć, ogólne zadowolenie, choć z nadzieją na większe korzyści. Aktualnie średnie zarobki ankietowanych mieszczą się w granicach 12-16 zł, chociaż 38% ankietowanych uważa zarobki rzędu 16-20 zł/h za atrakcyjne, a 25% pokusiło się nawet o odpowiedź 20-24 zł/h. Nie są to szczególnie wygórowane oczekiwania biorąc pod uwagę, że przeciętne zarobki w Polsce wynoszą (jak wynika z raportów GUS) 30 zł/h, a wśród pracowników w dziedzinie informacji i komunikacji, potrafią one wynieść średnią przekraczającą 50 złotych. Dobrze zatem wiedzieć, że studenci potrafią wycenić swoją wartość i mają ambicje na wyższe zarobki. Prócz kwestii zarobków można nadmienić również, że badani najczęściej pracują od 20 do 29 godzin oraz pełne 40 godzin w tygodniu, co poniekąd łączy się z ich oczekiwaniami, które wynoszą od 30 do 40 godzin. Ponadto, większość studentów pracuje na umowie na zlecenie lub umowę o dzieło, lecz ponad połowa badanych studentów uważa, że umowa o pracę jest najkorzystniejszą formą umowy. Jest to znany i powszechny problem na rynku pracy nieograniczający się tylko do studentów, dlatego bardzo ważne są dalsze działania w celu jego wyeliminowania.

Co jest warte zanotowania, to fakt, że ponad połowa studentów uważa, że ich pracodawca przestrzega prawa pracy, ale jednocześnie ponad połowa ankietowanych studentów uznało, że prawo pracy w Polsce powinno bardziej chronić prawa pracowników. Napawa więc optymizmem, że studenci pod tym względem nie mają powodów do narzekania, ale warto pochylić się nad kwestią rozwinięcia praw pracownika. Remedium na ten problem byłoby zwiększenie świadomości wśród młodych ludzi o sposobie w jaki funkcjonują Związki Zawodowe, a także podjęcie próby zwiększenia ich aktywności. Jak zostało wykazane, ponad połowa badanych studentów nie pracuje w firmie, gdzie funkcjonują Związki Zawodowe, a prócz tego – ponad połowa badanych nie ma zdania na temat potrzeby ich funkcjonowania.

Autorzy raportu:

**Adam Zamczuła, Krzysztof Białas, Michał
Walnik, Filip Bieńkowski, Justyna Kołodziej,
Sebastian Moskalski, Karolina Karczmarek,
Małgorzata Marcinkiewicz, Filip Krzykowski**

Opracowanie graficzne:

Agata Hułas, Dominika Kuzia